

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmioty:</i>	Język białoruski Język ukraiński Język litewski Język kaszubski
<i>Poziomy:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony
<i>Terminy egzaminów:</i>	17 maja 2024 r. – poziom podstawowy język białoruski język ukraiński język litewski 20 maja 2024 r. – poziom rozszerzony język białoruski język ukraiński język litewski 8 maja 2024 r. – język kaszubski
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	20 września 2024 r.

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)
Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Andrzej Kaptur (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

ul. Józefa Bema 87, 01-233 Warszawa
tel. 022 457 03 35
e-mail: info@oke.waw.pl
www.oke.waw.pl

Spis treści

I. JĘZYK BIAŁORUSKI	4
Poziom podstawowy	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	5
3. Przebieg egzaminu	6
4. Podstawowe dane statystyczne	7
Poziom rozszerzony	11
Komentarz	12
II. JĘZYK UKRAIŃSKI.....	26
Poziom podstawowy	26
1. Opis arkusza	26
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	27
3. Przebieg egzaminu	28
4. Podstawowe dane statystyczne	28
Poziom rozszerzony	33
1. Opis arkusza	34
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	34
3. Przebieg egzaminu	35
4. Podstawowe dane statystyczne	36
Komentarz	39
III. JĘZYK LITEWSKI	65
Poziom podstawowy	65
1. Opis arkusza	65
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	66
3. Przebieg egzaminu	67
4. Podstawowe dane statystyczne	67
Poziom rozszerzony	72
1. Opis arkusza	72
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	72
3. Przebieg egzaminu	73
4. Podstawowe dane statystyczne	74
Komentarz	77
IV. JĘZYK KASZUBSKI.....	107
Poziom rozszerzony	107
1. Opis arkusza	107
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	108
3. Przebieg egzaminu	109
4. Podstawowe dane statystyczne	110
Komentarz.....	113
Wnioski i rekomendacje	125

Język białoruski. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka białoruskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹ Na terenie działania OKE w Warszawie nikt nie przystąpił do egzaminu.

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, testu z lektur i kontekstów oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Майстры, якія вырабляюць чаўны, яшчэ не перавяліся на Палессі*, którego autorką jest Рэгіна Гамзовіч, odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; test ze znajomości lektur i kontekstów zawierał 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch tematów do wyboru. Temat 1.: *Якую спадчыну чалавек атрымлівае ад продкаў? Паразважай над пытаннем на падставе верша Янкі Купалы Спадчына і выбранага твора беларускай літаратуры.* Temat 2.: *Чым абмежаваная свабода выбару? У адказе спашліся на апавяданне Васіля Быкава Калі хочацца жыць і выбраны твор беларускай літаратуры.* Wypracowanie powinno liczyć minimum 250 słów.

Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (10 punktów za rozwiązanie testu językowego, 10 punktów za rozwiązanie testu ze znajomości lektur i kontekstów oraz 30 punktów za wypracowanie).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		88
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	74
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	14
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	88
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	62
	mężczyźni	26
	bez dysleksji rozwojowej	83
	z dysleksją rozwojową	5

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	nieśłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		17 maja 2024	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		5	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		0	

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	88	30	100	73	100	75	21
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	88	30	100	73	100	75	21

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania egzaminacyjne 2024			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Kształcenie językowe.	4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	65
2.	II. Kształcenie językowe.	1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu [...].	68
3.	II. Kształcenie językowe.	4) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	74
4.	II. Kształcenie językowe.	1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego [...].	84
5.	II. Kształcenie językowe.	4) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	80
6.	II. Kształcenie językowe.	6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	74
7.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy.	73

8.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego [...] oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm [...].	81
9.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy [...].	69
10	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego [...].	85
11	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy [...].	76
12	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy [...].	80
13.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy.	85

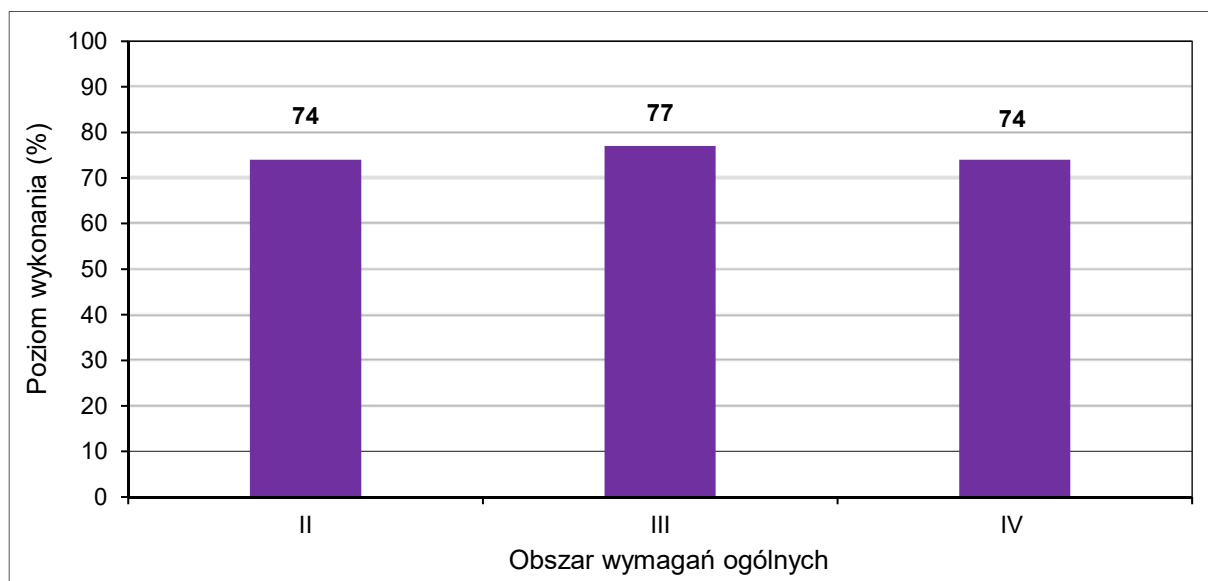
Część 3. Wypracowanie (Zadanie 14.)			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.</p> <p>III. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>IV. Tworzenie wypowiedzi.</p>	<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający:</p> <p>2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej;</p> <p>3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych.</p> <p>1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej.</p> <p>2. [...] Pisanie. Zdający:</p> <p>4) tworzy [...] samodzielnie wypowiedź argumentacyjną.</p>	100
Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	<p>1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej;</p> <p>2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy;</p> <p>3) rozpoznaje gatunki literackie [...];</p> <p>4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje;</p> <p>6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska;</p> <p>7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze;</p> <p>8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto);</p> <p>9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;</p> <p>10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...].</p>	79

	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	92
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	92
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	94

Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	44
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	55
Poprawność interpunkcyjna			82

WYKRES 1.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język białoruski. Poziom rozszerzony

W tym roku szkolnym do egzaminu przystąpiły dwie osoby, 31 osób to laureaci i finaliści olimpiady z języka białoruskiego, którzy byli zwolnieni z egzaminu maturalnego i na świadectwie mają wpisany wynik maksymalny. Na terenie działania OKE w Warszawie jedna osoba przystąpiła do egzaminu.

Komentarz

Poziom podstawowy

Test językowy

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym w teście językowym znalazło się 6 zadań. Sprawdzały one stopień rozumienia przez zdających tekstu publicystycznego, umiejętność jego analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji. Zadania miały zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście językowym*

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo trudnych ani trudnych.

Najtrudniejszym zadaniem było zadanie 1., zamknięte (poziom wykonania – 65%) polegające na wyborze funkcji tytułu w odniesieniu do przesłania tekstu. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, zdający musieli wykazać się rozumieniem całego tekstu oraz umiejętnością wnioskowania. Część zdających błędnie wskazywała odpowiedź A., w której była mowa o tym, że tytuł dotyczy treści całego artykułu, a nie jego głównej myśli.

Drugim zadaniem – umiarkowanie trudnym – było zadanie 2. (poziom wykonania – 68%) w którym zdający mieli wybrać cechy języka tekstu. Aby poprawnie rozwiązać zadanie należało rozróżnić dialektyzmy oraz leksykę charakterystyczną dla języka literackiego. Część zdających miała kłopot z klasyfikacją dialektyzmów.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo łatwych. Natomiast zadania 3, 4, 5 i 6 okazały się dla zdających łatwe.

Najłatwiejszym zadaniem w teście językowym okazało się zadanie 4., otwarte (poziom wykonania – 84%), w którym zdający mieli dobrać do podanych wyrazów antonimy. Nieliczne błędne odpowiedzi wynikały z niezrozumienia pojęcia antonimu (zdający dopisywali wyrazy bliskoznaczne) oraz podawania polonizmów, które nie należą do zasobów leksykalnych języka białoruskiego.

Zadaniem łatwym (poziom wykonania – 80%) było zadanie 5., otwarte, w którym należało określić funkcję kompozycyjną wykrzyknika zawartego w ostatnim zdaniu tekstu. Zadanie wymagało analizy treści całego tekstu oraz wnioskowania. Błędne odpowiedzi dotyczyły braku powiązania ostatniego zdania z główną myślą całego tekstu.

Poprawne rozwiązanie zadania 3., zamkniętego (poziom wykonania – 74%), wymagało przyporządkowania trzech pytań do ostatniego akapitu. Za poprawne przyporządkowanie odpowiedzi zdający otrzymywali 2 punkty. Zadanie wymagało analizy treści akapitu oraz wnioskowania. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych pytań.

W zadaniu 6., otwartym (poziom wykonania – 73%), należało sformułować dwa argumenty na rzecz tezy autora, że tradycyjny sposób wytwarzania łodzi powinien być kontynuowany współcześnie. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, zdający musieli wykazać się rozumieniem sensu całego tekstu, jego znaczeń jawnych i ukrytych, umiejętnością wnioskowania oraz formułowania argumentów do podanej tezy. Część zdających miała kłopot z odnalezieniem w tekście i sparafrazowaniem dwóch różnych argumentów.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w Teście ze znajomości lektur i kontekstów

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Zadania zawarte w drugiej części arkusza sprawdzały umiejętności dotyczące kształcenia literackiego i kulturowego.

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo trudnych ani trudnych. Jedno zadanie okazało się umiarkowanie trudne.

Najtrudniejszym zadaniem w teście okazało się zadanie 9., zamknięte (poziom wykonania – 69%), które sprawdzało znajomość lektury *Мужыцкай праўды №1* Кастуся Каліноўскага. Rozwiązanie zadania wymagało zastosowania kontekstu historycznego. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych w tabeli informacji.

Części zdających kłopot sprawiało zadanie 7. (poziom wykonania – 73%), w którym należało wybrać gatunek utworu Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча *Пінская шляхта* oraz podać jego jedną cechę. W zdecydowanej większości zdający dokonywali trafnego wyboru gatunku, część jednak nie potrafiła sformułować jego cechy gatunkowej.

Zadanie 11., otwarte, (poziom wykonania – 76%) sprawdzało znajomość lektury *Аблава* Васіля Быкава. Aby poprawnie rozwiązać zadanie należało zastosować dwa konteksty: literacki i kulturowy. Błędne odpowiedzi wynikały z braku znajomości treści lektury.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Dla tegorocznych zdających najłatwiejsze (poziom wykonania – 85%) okazały się zadania 10. i 13.

W zadaniu 10., otwartym, należało wypisać z wiersza Уладзіміра Караткевіча *На Беларусі Бог жыў* jeden epitet i jedną metaforę. Z odnalezieniem epitetu poradzili sobie wszyscy zdający, część miała problem ze wskazaniem metafory.

Zadanie 13., otwarte, także dotyczyło poezji i wymagało sformułowania tematu wiersza Алеся Барскага *Я сын зямлі беластоцкай*. Błędne odpowiedzi polegały na opisywaniu treści wiersza zamiast podania tematu.

W zadaniu 8. (poziom wykonania – 81%), zamkniętym, należało odpowiedzieć, czy opowiadanie *На Каляды к сыну* Змітрака Бядулі należy do konwencji realizmu, czy romantyzmu. Zdecydowana większość zdających nie miała kłopotu z rozpoznaniem sposobu kreowania bohatera i świata przedstawionego w wymienionym utworze.

Zadanie 12. (poziom wykonania – 80%), otwarte, sprawdzało znajomość lektury *Чарнобыльска малітва* Святланы Алексіевіч. Większość zdających poprawnie zinterpretowała, na czym polega dramat bohaterki w załączonym fragmencie utworu. Błędne odpowiedzi wynikały z braku znajomości treści fragmentów lektury oraz z barku umiejętności formułowania zwięzłej odpowiedzi.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁴

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia toku argumentacyjnego. Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, jakie dziedzictwo otrzymujemy od naszych przodków i rozstrzygnięcie tego problemu w odniesieniu do wiersza *Спадчына*, którego autorem jest Янка Купала oraz innego utworu z literatury białoruskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do wskazanego w temacie wiersza oraz wybranego utworu z literatury białoruskiej.

Temat drugi, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, co ogranicza ludziom swobodę wyboru i rozstrzygnięcie tego problemu w odniesieniu do utworu *Калі хочацца жыць*, którego autorem jest Васіль Быкаў oraz innego utworu z literatury białoruskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do wskazanej w temacie lektury oraz wybranego utworu z literatury białoruskiej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego w ocenie wypracowania, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, polegającego na tym, że w wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowego oraz wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu oraz

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, kryterium to spełniły wszystkie wypracowania zdających.

Тэма 1.

Якую спадчыну чалавек атрымлівае ад продкаў? Паразважай над пытаннем на падставе верша Янкі Купалы *Спадчына* і выбранага твора беларускай літаратуры.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie, czyli rozważenia jakiego typu dziedzictwo otrzymujemy od naszych przodków. Zadaniem maturzysty było sformułowanie własnego stanowiska oraz przedstawienie wyводу argumentacyjnego wynikającego ze zrozumienia dołączonego do polecenia wiersza *Спадчына*, którego autorem jest Янка Купала i wybranego utworu literatury białoruskiej. Maturzysta mógł sformułować swoje stanowisko na różne sposoby.

Zdający formułowali własne stanowisko w odniesieniu do polecenia podanego w treści zadania zazwyczaj już w pierwszym akapicie pracy. Wskazywali zatem, jak rozumieją pojęcie dziedzictwa oraz zwracali uwagę jakie znaczenie ma ono dla jednostki.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze (poziom wykonania – 79%). Obniżona punktacja w części prac wynikała z tendencji do streszczania utworów, a nie ich kontekstowej analizy.

Zamieszczone poniżej wypracowanie (przykład 1.) zawiera powierzchowną argumentację, ponieważ zdający koncentruje swoją uwagę głównie na streszczeniu utworów, poprzestaje na pobieżnych obserwacjach, konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie.

Wypracowanie – przykład 2. zawiera natomiast pogłębioną argumentację, ponieważ problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy treści utworów, pogłębiona interpretacja treści wierszy są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie pracy. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 1.

Коісун з нас умоўцы гаспаў ад сваіх працаў,
 бацькаў і дзедаў і ўма не малыя манэрнасьці
 каамоўнасьці як зрост, дэмакратыя, маўтва ці зана.
 Ані менш можа больш пыхвотнае рэчы ані
 многа мождзі не гаспаў. Моў тазо ня моўным
 патрыяты і рывы ці дэмакратыя здаліся мождзі
 зямельні месні ванснотм каві ўма ўдасне моў
 рэчы стваранот з кожнаго з нас унікальную асобу.
 Пашы ванснотм, пошыдог на свет і пошыдог.
 і ці моўт пашы устанавіт і іх аўта і
 белізнай гаспаў стваранот дэмакратыя і ці
 змаў пашы працаў у гэці пашы пашыдог
 пошыдог. ~~Ума пашы аўта і ці~~
 Ума пашы аўта і ці кожнаму гаспаў
 на свейі пашыдог змаў на гэцідог што
 пашыдог у пашыдог пашыдог

цены ў беларусі, я асабіста зямлі беларускай гэ
паражае нікогды прыводзіць асабіста ў
нашым сэрцы гэтыя дачыны асабіста ў
зрадзілі. Так асабіста нашай нацыянальнай
нашым нацыянальна асабіста нашым прыводзіць
рэспублікай і асабіста на нашай зямлі
на нашай ім імеем ён гэтыя.

Przykład 2.

..... Спадчына, гэта тое, што дастаем
 ад сваіх продкаў, ^{самі} сямі, ~~надруа~~
 бацькоў. Чалавек атрымлівае
 ад продкаў розныя спадчыны
 напрыклад: ~~на прыклад~~ зямлю,
 хату, ~~якія~~ прадмет, каторы мае
^{большае} ~~якоесь~~ значэнне. ~~Аздулаем~~
 Цяпер падумаем над пытаннем:
 «Якую спадчыну чалавек
 атрымлівае ад продкаў?»
~~Творам у якім~~
~~Звярнуцца Цяпер~~
~~Цяпер звярнуцца~~ да твора над
 захаванкам: «Спадчына» Янкі
 Купалы. У твора ёе мова пра
 спадчыну ад праўдзівай, каторая
 дастала я дзе чора твору

Яна дзя яю вельмі мяскай
матчынай, пра якую ён
мае ~~яшчэ~~ сны і казкі Герой
мае велькі ўспамін да
прадзедай, каторыя пакінулі
яму ~~яшчэ~~ спадчыну. На прахад
~~на прахад~~
Другім творах да якога
зварнуся гэта «На Беларусь
Бог псыбе» Уладзіміра
Караткевіча. У Аўтар у творы
паказвае Беларусь, ~~каторыя~~
каторыя, каторую продкі пакінулі
іхным нашым, каторыя псыбуць і
пагоць ад іх ^{гаршчэ} ~~гаршчэ~~ народ і
~~не~~ не толькі
каждой годзе адмытаць яму
кнігу на свой спадчэ і баць там
спадчыну і мародзе якую
прошчэ пакінулі продкі і для

іх, іэта... месца... то, ~~што~~... взыкае...
 мншце... якое... мени і адгарэвалі...
 ім... свайх... потамак...

...падсумовуючы ў творы „Спадчына“
 Янкі Ё. Купалы паказана...

спадчына, якую якая псыбе з
 асобай, каторая... вынавадаецца.
 ў творы: Спадчына... дзе іта, іта
 уся... старонка... радная...

Другі твор ~~іта~~ да якога я
 вернулася... іта... „На Беларусі...
 псыбе“ Уладзіміра Караткевіча
 мова там пра народ, які пакінуў
 продкі, яны ё многа старэйся
 кад пакінуць... дзя іншых
 мадзей... народ пра, які можа
 маршэ

Для кожнага спадчыны ад
 атрымлівама ад продкаў можа
 быць... чымсьць... іншым. Не некастрым

будзе то ~~не~~ штось... велькае, чымым...
будзе ~~то~~ ~~затэ~~ ~~хата~~ ~~а~~ ~~катор~~ ~~б~~...
...каторай, будзе
...каторей... будзе жыць сям'я, і
...каторая ~~будзе~~ ~~палітыка~~ ~~ад~~
...прадукцыі... не заболь... ад прадукцыі!
...не катарым... людзям... спадчына,
...якую ~~я~~... атрымаю... ад прадукцыі
...не мае змянення... зноў адказваючы
...з тым аб'ектам я думаю, што
...кожны
...каждый человек повинен
...ацэніваць... тое, што... мае ад
...сваіх прадукцыі

Тэма 2.

Чым абмежаваная свабода выбару? У адказе спашліся на апавяданне Васіля Быкава *Калі хочацца жыць* і выбраны твор беларускай літаратуры.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie, czyli rozważań jakie czynniki ograniczają jednostce możliwość wyboru. Poprawna realizacja wymagała odpowiedzi na pytanie postawione w temacie i przedstawienia pogłębionej argumentacji świadczącej o znajomości i zrozumieniu przez maturzystę opowiadania *Калі хочацца жыць...* Васіля Быкава oraz wybranego utworu literatury białoruskiej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze. Obniżona punktacja w części prac wynikała, podobnie jak przy realizacji tematu 1. z tendencji do streszczania utworów, a nie ich kontekstowej analizy.

Zamieszczone poniżej wypracowanie (przykład 3.) zawiera pogłębioną argumentację, ponieważ problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy fabuły utworów, interpretacja wydarzeń są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we

.Хто са моі... іныя... мог ^{ды} і не... да та мажыць гэтым... мажыць праз...
 .кары... смерці... якая... да... тое... пагражае...
Падсунуў ваты... ~~мажыць~~ мажыць... заўважыць...
 .што... свабоды... выдару... ~~мажыць~~ ^{мажыць часта ёсць} адмежавацца праз...
 .рэзультат... калінікі... На... прыкладзе... гістарыі... Аляксі...
 .і... Валодзі... мажыць... ўстаць... як... гэтым... моральныя
 мажыць... адмежавацца... выдару... ~~мажыць~~ Кабачкі... камі... ролі...
 .праці... свайго... сёбра... ~~з~~ пра... тое... кады... ён... яго... заўважыць...
^{Валодзі} і... мог... гэтым... зрабіць... ~~мажыць~~ Не мажыць... адмежавацца...
 мажыць... свайго... ~~мажыць~~ прызначэнне... дэ... усё... кады...
 .сараці... ~~мажыць~~ Таксама... ~~мажыць~~ выдару... мажыць...
 .адмежавацца... але... яна... не... дамажыць... і... ~~мажыць~~ згінавацца
 гэтым... факт... Камі... яна... чыла... ды... свабоды... выдару...
 .не... згінучы... ды...

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl*, to znaczna większość wypracowań była właściwie zorganizowana pod względem funkcjonalności kompozycji wypowiedzi oraz jej podziału, zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie podziału na akapity. Równie dobrze zdający poradzili w kwestii spójności wypowiedzi. W zakresie stylu wypowiedzi, w wypracowaniach sporadycznie pojawiło się słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego.

Realizacja kryterium *Język wypowiedzi*.

Umiejętność stosowania w wypracowaniu reguł poprawnościowych dotyczących gramatyki języka białoruskiego sprawiła zdającym najczęściej kłopotów. O ile większość zdających używała w wypowiedziach różnych rodzajów zdań i zróżnicowanej leksyki, o tyle znaczna część prac zawierała dużą liczbę błędów językowych. Mniej zastrzeżeń budziła poprawność ortograficzna wypracowań oraz poprawność interpunkcyjna.

Język ukraiński. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka ukraińskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹ Na terenie działania OKE w Warszawie nikt nie przystąpił do egzaminu.

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, testu z lektur i kontekstów oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu, *Штучний інтелект – допомога, загроза чи пусті балачки?*, którego autorką jest Дарія Махненко, odnosiło się 5 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte; test ze znajomości lektur i kontekstów zawierał 5 zadań otwartej krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch tematów do wyboru.

Temat 1.: *Чи ти погоджуєшся з думкою, що людина – коваль своєї долі? Розглянь питання на основі вірша Доля Ліни Костенко та вибраного твору української літератури.*

Temat 2.: *Чи можливість гарантує щасливе життя? Розглянь питання на основі твору Сватання на Гончарівці Григорія Квітки-Основ'яненка та вибраного твору української літератури. Wypracowanie powinno liczyć minimum 250 słów.*

Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (10 punktów za rozwiązanie testu językowego, 10 punktów za rozwiązanie testu ze znajomości lektur i kontekstów oraz 30 punktów za wypracowanie).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		36
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	29
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	7
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	36
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	20
	mężczyźni	16
	bez dysleksji rozwojowej	34
	z dysleksją rozwojową	5

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			17 maja 2024
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			3
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			2
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	36	46	100	76	76	74	17
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	36	46	100	76	76	74	17

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania egzaminacyjne 2024			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Kształcenie językowe.	6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	56
2.	II. Kształcenie językowe.	4) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	60
3.	II. Kształcenie językowe.	2) odczytuje sens tekstu [...], potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości.	75
4.	II. Kształcenie językowe.	4) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	96
5.	II. Kształcenie językowe.	6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	86
6.	II. Kształcenie językowe.	1) sprawnie posługuje się oficjalną [...] odmianą języka narodowego.	46
7.	II. Kształcenie językowe.	1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu [...]	97
8.1.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy [...].	92
8.2.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze.	81
9.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	4) wskazuje zastosowane w utworze [...] wyznaczniki poetyki danego utworu ([...] kompozycji).	99
10.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy.	36
11.1.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego [...] i określa ich funkcje.	72
11.2.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy	100

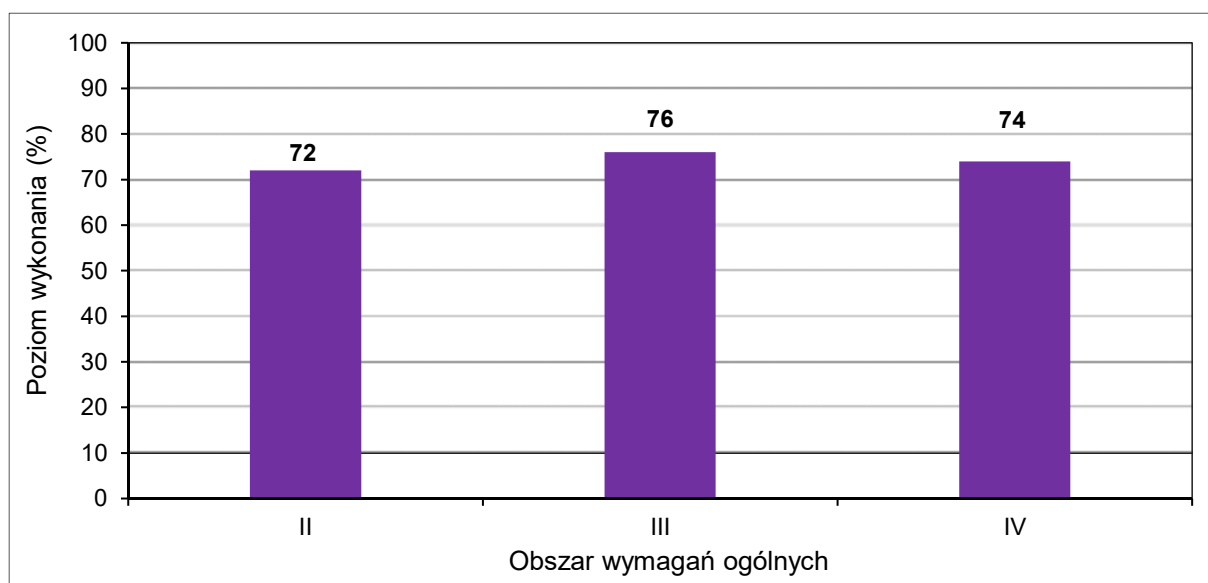
		znaczące dla odczytania sensu utworu ([...] słowa kluczowe [...]).	
12.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze.	78

Część 3. Wypracowanie (Zadanie 13.)			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielnie wypowiedź argumentacyjną.	100
Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prąd literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literackie, kulturowe, filozoficzne, biograficzne; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...].	69

	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	90
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	100
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	100

Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	63
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	60
Poprawność interpunkcyjna			64

WYKRES 1. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język ukraiński. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka ukraińskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹ Na terenie działania OKE w Warszawie 10 osób przystąpiło do egzaminu.

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.: *У чому полягає сила слова? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Лесі Українки Слово, чому ти не твердая криця і Олександра Олеся О слово рідне! Орле скутий!..*

Temat 2.: *Яку роль у художньому творі може відігравати образ минулого? Розглянь питання, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.*

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		43
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	1
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	10
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	23
	ze szkół publicznych	38
	ze szkół niepublicznych	5
	kobiety	34
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	41
	z dysleksją rozwojową	2
Obywatele Ukrainy²		8

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

² Dz.U. z 2024 r. poz. 167, z późn. zm.

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			20 maja 2024
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			34
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			2
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)			0

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	43	3	100	63	49	65	27
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	36	3	100	63	49	64	27
z techników	7	17	97	77	17	68	27

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ ORAZ WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Część 3. Wypracowanie			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	100

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...]; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony); 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).	64
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	78

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	86
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	86
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	51
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	49
Poprawność interpunkcyjna			56

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Test językowy

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym w teście językowym znalazło się 7 zadań. Sprawdzały one stopień rozumienia przez zdających tekstu publicystycznego, umiejętność jego analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w Teście językowym

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

W tegorocznej edycji egzaminu w części testowej nie było zadań bardzo trudnych.

Najtrudniejszym zadaniem było zadanie 6., otwarte (poziom wykonania – 46%), polegające na doborze trzech synonimów do wyrazów podanych w poleceniu: *сфера, розробка, розуміння*. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, zdający musieli wykazać się rozumieniem całego tekstu oraz znajomością zasobów leksykalnych języka ukraińskiego. Najczęstszym błędem popełnianym przez zdających było podawanie błędnego synonimu do wyrazu *розуміння* i stosowanie polonizmów.

Umiarkowanie trudnym okazało się zadanie 1., zamknięte (poziom wykonania – 56%), w którym spośród czterech stwierdzeń należało wybrać jedno wskazujące na cel tekstu. Zadanie wymagało analizy treści oraz struktury tekstu i wnioskowania. Część zdających błędnie wybierała stwierdzenie Б, czyli zapoznanie czytelników z opiniami autorki na temat korzyści i zagrożeń wynikających z rozwoju AI. Celem tekstu jest bowiem popularyzacja wiedzy o AI – odpowiedź B. Autorka przedstawia historię AI powołując się na fakty oraz badania różnych naukowców.

Do zadań umiarkowanie trudnych należało także zadanie 2. zamknięte (poziom wykonania – 60%), sprawdzające umiejętności analizy i syntezy informacji, odczytania tekstu z uwzględnieniem zawartych w nim informacji zarówno jawnych, jak i ukrytych. Zadanie polegało na przyporządkowaniu akapitów do pytań zawartych w tabeli. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych w tabeli pytań.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Dla tegorocznych zdających dwa zadania były łatwe, dwa bardzo łatwe.

Najłatwiejszym zadaniem w teście językowym okazało się zadanie 7., zamknięte (poziom wykonania – 97%), w którym zdający mieli wybrać cechy języka tekstu świadczące o jego obiektywnym charakterze. Nieliczne błędne odpowiedzi (Г) wynikały z braku pogłębionej analizy struktury tekstu.

Również zadaniem bardzo łatwym było zadanie 4., zamknięte (poziom wykonania – 96%) polegające na wyjaśnieniu dwóch sformułowań. Nieliczne błędne odpowiedzi wynikały z braku umiejętności formułowania zwięzłej informacji.

Znaczna większość zdających poprawnie rozwiązała zadanie 5., zamknięte (poziom wykonania – 86%) polegające na wyborze głównej myśli piątego akapitu. Sprawdzało ono umiejętności rozumienia fragmentu tekstu w kontekście całości. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych dystraktorów.

Zadaniem łatwym (poziom wykonania – 75%) było zadanie 3., otwarte, które sprawdzało umiejętności argumentacji swojego stanowiska. Zdający mieli odpowiedzieć na pytanie, czy autorka daje jednoznaczną odpowiedź na zagadnienie zawarte w tytule tekstu. Nieliczne błędne odpowiedzi wynikały z faktu, że zdający nie zajęli stanowiska, które następnie należało poprzeć argumentem oraz streszczali fragmenty tekstu.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w Teście ze znajomości lektur i kontekstów

Zadania zawarte w drugiej części arkusza sprawdzały umiejętności dotyczące kształcenia literackiego i kulturowego, znajomość lektur na poziomie podstawowym.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Dla tegorocznych zdających jedno zadanie okazało się trudne – zadanie 10, otwarte (poziom wykonania – 36%). Polegało ono na określeniu gatunku załączanego do zadania fragmentu tekstu *Чухраїнци* Остапа Вишні oraz podaniu jego jednej cechy. Część zdających błędnie sklasyfikowała gatunek utworu nie biorąc pod uwagę jego żartobliwego charakteru.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Pozostałe zadania były dla zdających łatwe i bardzo łatwe.

Wszyscy zdający (36 osób) poprawnie wykonali zadanie 11.2., otwarte, sprawdzające umiejętności interpretacji ostatnich dwóch wersów utworu *Лебеді материнства* Василя Симоненка.

Również zdecydowana większość wykonała zadania: 9., (poziom wykonania – 99%) oraz zadanie 8.1., (poziom wykonania – 92%) – oba dotyczyły interpretacji utworów lirycznych.

W zadaniu 9. zdający miał wybrać typ liryki, do jakiej należy wiersz *О панно Інно Павли Тичини*, a następnie uzasadnić swój wybór.

W zadaniu 8.1. należało sformułować główny temat wiersza *Журавлі* Богдана Лепкого. Błędne odpowiedzi polegały na opisywaniu treści wiersza.

W zadaniu 8.2., otwartym (poziom wykonania – 92%) należało wskazać dowolny utwór z literatury ukraińskiej, który porusza temat emigracji. Większość zdających podawała utwory znajdujące się na liście lektur.

Łatwe dla zdających były zadania 11.1. (poziom wykonania – 72%) i 12. (poziom wykonania – 78%).

Zadanie 11.1. dotyczyło zaklasyfikowania podanego w poleceniu środka stylistycznego należącego do podstawowych tropów stylistycznych (personifikacji) i uzasadnienia wyboru. Część zdających nie uzasadniła swojego wyboru. Błędne odpowiedzi wynikały z nieznamości podstawowych tropów stylistycznych.

W zadaniu 12. należało wyjaśnić metaforę zawartą w tytule dramatu Павла Ап'є *На початку і наприкінці часів*. Do zadania dołączony był fragment tekstu nawiązujący do tej metafory. W odpowiedzi należało wykorzystać znajomość wszystkich fragmentów dramatu. Błędne odpowiedzi dotyczyły nieznamości problematyki utworu lub pomijaniu kontekstu czarnobylskiej katastrofy.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁵

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia toku argumentacyjnego. Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, czy człowiek jest kowalem swojego losu i rozstrzygnięcie tego problemu w odniesieniu do wiersza *Доля*, którego autorką jest Лілія Костенко oraz innego utworu z literatury ukraińskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do wskazanego w temacie wiersza oraz wybranego utworu z literatury ukraińskiej.

Temat drugi, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, czy bycie zamożnym jest gwarancją szczęśliwego życia i rozstrzygnięcie tego problemu w odniesieniu do utworu *Сватання на Гончарівці*, którego autorem jest Григорій Квітка-Основ'яненко oraz innego utworu z literatury ukraińskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować

⁵ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do wskazanej w temacie lektury oraz wybranego utworu z literatury ukraińskiej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego w ocenie wypracowania, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, polegającego na tym, że w wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowego oraz wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu oraz wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, kryterium to spełniły wszystkie wypracowania zdających.

Тема 1.

Чи ти погоджуєшся з думкою, що людина – коваль своєї долі? Розглянь питання на основі вірша *Доля Ліни Костенко* та вибраного твору української літератури.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie. Zadaniem maturzysty było sformułowanie własnego stanowiska oraz przedstawienie wywodu argumentacyjnego wynikającego ze zrozumienia dołączonego do polecenia wiersza i wybranego utworu literatury ukraińskiej. Maturzysta mógł sformułować swoje stanowisko na różne sposoby.

Zdający formułowali własne stanowisko w odniesieniu do polecenia podanego w treści zadania zazwyczaj już w pierwszym akapicie pracy. Wyjaśniali jak rozumieją frazeologizm „być kowalem swojego losu”, często ważnym kryterium było pojęcie odpowiedzialności za to, co jednostkę spotyka w życiu.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze (poziom wykonania – 69%). Obniżona punktacja w części prac wynikała z tendencji do streszczania utworów, a nie ich kontekstowej analizy.

Zamieszczone poniżej wypracowanie (przykład 1.) zawiera powierzchowną argumentację, ponieważ zdający koncentruje swoją uwagę głównie na streszczeniu utworów, poprzestaje na pobieżnych obserwacjach, konteksty wykorzystuje częściowo funkcjonalnie.

Wypracowanie – przykład 2. zawiera natomiast pogłębioną argumentację, trafnie dobrane utwory literackie, problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy fabuły utworów, interpretacja wydarzeń są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 1.

.....Людина.....це.....істота.....яка.....сама.....
 вибирає...свій...життєвий...шлях..., є...відпові-
 дальна...за...свій...поступки..., вибори.....які.....
 мишатся...з...нами...на...міле...життя...Людина
 є...ковалем...свої...дачі...і...сама...вирішає...
 своє...майбутнє.....

.....Кожен...з...нас...має...свою...дачу.....
 вибрати..., це...показує...нам...вірши.....
 ліни...Костенко...„Дама“...Авторка...в...вірши...
 описує...свій...вибір...дачі..., за...яку...треба
 „заплатити...життям“...Описує...це.....
 через...призмат...сму..., каже...що...дачу...
 можуть...вирішити...свої...всі...тільки.....
 треба...за...нею...заплатити...Декатри.....
 платили...сумінням..., своїм...власним...

щасттям, і т.р. Ліна... Костенко... така...
сама... вибрала... свою... долю... і незважаючи
на... все... не... буде... жаліти... і... мати...
претензії... до... долі... - бо... сама... її... вибрала.
Авторка... вибрала... поезію... і... правду...
модерну, Це... показує... що... люди... самі...
визирають... свою... долю... своє... майбутнє,
Подобну... поставу... вибрання... своєї...
долі... тр. показує... Іван... Герас... з... "Тіні...
забутих... предків"... який... розбудився... в...
ночі... і... пішов... за... ляхами... у... коханій... Ма-
річці, значить... що... Марічка... не... живе...
Іван... вибрав... свою... долю... сам, значить...
що... іде... на... смерть... коли... ~~не~~ пішов...
за... ляхами... в... ліс... Це... показує... що...
людина... коваль... своєї... долі...
... Самостійне... вибрання... своїм...
майбутнім... ідеально... показує... головна...
героїня... "Катерина"... - Тараса... Шевченка,
~~але~~ ~~як~~ Дівчина... закохалась... в... москаля.

і знаючи, що батьки цього не акцентують і так
 далше з ними зустрічалась, до моменту,
 коли він не виїхав. ^{каси} Оказалось, що Катерина
 є вагітна з москалем... батьки...
 визнають... виходить дівчину з хати. Вона...
 покриття і ще зустрічалась з москалем.
 В цей спосіб Катерина вибрала...
 свого дань, яку паму хамала ~~батьків~~
 і майбутнє думоду інше, є ~~каси~~
~~дівчина~~ ^{будувати жінку} ~~жінку~~.....
 Подобну поставу показує Лукаш
 з "лісові пісні" - "Лесі" Українці, який
 паму хамала мати і пішов до Кишиню,
 лімо, що любить мамку. Шобак Лукаш...
 Через це зостав замінений в вобкаложу.
 Це приклад цього, що люди самі...
 відповідальні за свого дань.....
 Людина є відповідальна за...
 свої вибори, за дань і майбутнє.....
 Треба дань передумати свої вибори,

Бо вони будуть з нами
на завжди. Представлені
приклади дуже добре показують
що лю- люди самі обирають свою життєву стежку і
треба бути осторожними + перед непередумануємим вибором
в житті.

Przykład 2.

..... Ще за часів стародавньої Еллади, влике
 знаною філософією та мислителями надвали ~~та~~ теми
 фізики, намагалися зрозуміти, що керує людським
 життям. У переважній більшості вони вважали, що
 життям ~~керує~~ владарює фатум, проте з тивом
 часу та привілого політика, люди почали вважати,
 що самі створюють своє майбутнє, і власне за
 ними стоїть вибір – йти по течії, погоджуватись
 з усім, що трапляється, чи бути нім, керує
 кого чого стається і впливати на світ? Хоча
 ця дискусія є актуальною і сьогодні, а
 вважано, що мода є ковалем власної
 долі і будучи свідомою, керує своїм
 призначенням ⁹⁵ знаходить сенс свого життя.
 Свідомість того, що мода створює
 свою долю сама, мотивує жити за власними
 принципами. Почуття задоволення з того,
 що ми знайшов своє місце в світі є

...невід'ємною частиною самореалізації
...особистості. ~~Важливим~~ ~~племінним~~
...значення воно має для письменників і
...художників, таких, як Ліна Костенко,
...котра у своєму вершні „Роль” підкреслює
...що сама вибирає покликання мистця і готова
...нести за це відповідальність. Опинившись
...на опрацьованому бударі ліричного героя, спосте-
...рає що є різні доли, кожна має
...свою ціну і відповідно призначені для різних
...моделей. ~~Зовіданку~~ Однак, ~~оповіданку~~ приваблює
...тільки одна з них – доля мистця,
...найважливішим цінностям для якої є проба і похлі.
...Вона вибирає цю долю і знаходить своє місце в
...світі. Але також творення долі може довбитися
...у білих історичний спосіб, на прикладі „Міста”
...Валерія Підмогильного. Головний герой – Степан
...Радченко створює своє майбутнє своїми виборами,
...працею та хатню до знань і самовдосконалення.
...Степан вибирає небу та займається літературою, знаходить

своє життя у літературі, в яку він ухажався на
всім - відрізі після перебування у Київ. Обох митців,
Степанка і Ліну чекають труднощі, проте вони
визначили віднайти себе.

Не лишити на межі віку у складні часи,
та продовжувати кубати свою долю не є
простим рішенням. Але для них хто готовий
статися як свому, вона є Єдиним правильним.
Це нам ~~важко~~ нещодавно показує Марія -
типунок героїна "Марія" Тіаса Савчука. Дівчина
рано схитрила, мусила ~~жінка~~ сама виховуватися,
іти в найми, а коли закохалась у юного
мусила пустиити своє обрання у мандрів. Як
Керій ашків, в Марії виходить заміт за
Тіаса, проте є нещасною. Коли Тіас поверне і
вертається Керій, книга вибирає створити не, жінка,
про яке мріє і падає на роздумання. Радає
у кожній Керіан вони працюють, виховуючи дітя,
радіють зрештеші ретам. Марія вибирає своє
щастя і всекде чужо у власних цінностях.

Проте, ~~як~~ не всі вибори є такі безбесні. Марія.....
 працює...таси...колективізації, і рекуркулента -.....
 період коли влада СРСР у 20 рр. Х ст. починає активно.....
 відбирати майно у селян, зберігаючи колективи, нез.....
 гадом виводить до Голодомору 1932-1933 рр. У.....
 цей період Марія і Терентій відстояли свою землю,.....
 притамані Максимові, що їх урясує, Марія ~~вже~~ ~~знову~~.....
 не відмовляється від своєї землі, з якою відчуває.....
 тімний зв'язок, яка є невідомою частиною долі,.....
 яку вона собі створила. Це було важко, як.....
 фізично, так і психологічно, проте для Марії.....
 не могло бути іншого вибору.....
 У підсумку, ~~як~~ можна сказати, що ~~жоден~~.....
 кожен з нас вибирає свою долю, наприклад.....
 митця, як Лідія Радченко, ~~або~~ ^{чи} Ліна Кошечка, або.....
 медиків віддає свої землі, праці та ~~власно~~ ^{модові}, як Марія.....
 У кожного своя доля має свої перевали.....
 і ваги, тільки вибираючи її самостійно.....
 ми можемо не саркастично згадати.....
 своє чокматанка.....

Тема 2.

Чи заможність гарантує щасливе життя? Розглянь питання на основі твору *Сватання на Гончарівці* Григорія Квітки-Основ'яненка та вибраного твору української літератури.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie. Poprawna realizacja wymagała odpowiedzi na pytanie postawione w temacie i przedstawienia pogłębionej argumentacji świadczącej o znajomości lektury oraz odwołania się do innego, dowolnego utworu z literatury ukraińskiej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze. Obniżona punktacja w części prac wynikała, podobnie jak przy realizacji tematu 1. z tendencji do streszczania utworów, a nie ich kontekstowej analizy.

Wypracowanie – przykład 3. zawiera przykład pogłębionej argumentacji, ponieważ problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy fabuły utworów, interpretacja wydarzeń są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 3.

У модській природі зовсім зовсім
 була така риса як неоситність.
 Це стало причиною розвитку
 моді як виду. Авторитарними виказами
 камені згодом, перші замовлення приурочили
 функції творчій підсвідомості революції
 і чорного у світі моді ^{ви} знаходять час
 нове, найкраще і оптимальніше життя.
 Кожен вітер на світі – це вітер з
 ресурси, а кожен ресурс, як ресурс, переоб-
 роблює у праці. З цієї причини у 2014-му
 році був оголошений криза та організація
 допомоги та організації області – як значення
~~на~~ ^{стимулює} ~~на~~ ^{цілісне} розвиток газу та вугілля. Отже,
 ми – мода можемо в собі мати риси, як
 багатство гартного збагачення.
 Але чекати ситуація, що вразом
 злетіти статків і тепер кожна година.

Чи це буде давати їй безмежне щастя?
 Виступає, що ні. Особливо, якщо діти
 будуть рости, малом все, то можуть
 втрачати будь-яку мотивацію заробляти
 самостійно. Ця ситуація бачимо в творі
 „Сватання на Гонтарівці” Григорія Квітки-
 Орловської. Спочва, хоч і має багатого
 батька, не може жити звично ^{згодиться} ~~що~~
 з ним бути зрештою його любимої жінки —
 і прикривати, не вистежити, не висте
 ридити з жінками, а зрівняти його
 місця інак. Цю конкуренцію за звичку —
 жінки — крісок, але це не зупиняє його звичку
 від самостійного кохання, навіть якщо він
 усе втрачає з вільної свідомості перетворився на
 крісок. Отже, цим не рятують Смерть.
 Проживає певну дію з багатим сімей,
 які собі не радять у житті варто радити
 Проко з „Ін звання заїченим Михайла Сторич-
 кою. Ї батьки — заманливі широкі, але це не...

допомогат. Проти життя маме. Батьки намагаються
 її у коханнях, де вона має грабувати об'єкту і
 новітніша манерами, але ^{нічого ні в разі} Проти звички навчання
 з'являється переставити. Ритми. Її закономірності не
 допомагає ~~її~~ зрозуміти грабувати мотива (Голово-
 стого, який її тільки крив, не показ, і кося
 отримати послуж, ~~що~~ брешки-решки Проти мисля-
 ться до жито, коли відбувається об'єкт.
 Може, стаєти її батьків не допомагають
 її бути щасливим.

Зрештою, не тільки Прокима закономірності
~~її~~ ^{її} ~~не~~ ^{не} ~~раку~~ ^у. Українська література щедро отримувє нав-
 кість або брак філософської грамотності. Часами
 підтверджують зрештою, що проки у житті не є
 головним. Приклад такої ^{ситуації} ~~ситуації~~ ^{Богини} ~~Богини~~ у
 творі Вера Карпенко-Каро "Ано мисел". ^{Голов-}
^{ний} ~~герой~~ ^{герой} ~~замовнюється~~ ^{замовнюється}
~~з~~ ^з ~~миселю~~ ^{миселю} ~~з~~ ^з ~~миселю~~ ^{миселю} ~~з~~ ^з ~~миселю~~ ^{миселю}
 мисел отримувє сто тисяч гривень за го-
 мей. Коли не вартість замовлення по разі
 об'єкту, головні проки перетворюються в

у кожному, щоб навмисно брати всі ці цілі під
 трикриттесі (кожтково брину кроти матого
 собою). Коли не минає з промисла відкривається,
 і виявляється, що мільки на лопках куттор перна
 та старше банюста правдиві, а ринка — збісї
 кі паріції. Поновміє крої не витримає і
 тже вілантає. Це і кола всі мов гроші і жоню,
 кола бути це замощіним не гнверя ро
 нілого рброго.

Продумуючи варто зауважити, що замощінь
 не є ровного ринка і шити. Ані Фроне, ані
 Снецько не зами ділей і мріє серед сам форт
 замощіні. Варто зауважити, що що замощінь
 Фванев Тригоріі Коворова. Але мого кейві-
 мількіно в житті була грає, що роботається
 мучастимь зредовенка, а самі першиі утрім-
 ської філософ пів рне аскетико. Решимо,
 Коворова Сей ^{статків} ~~статків~~ був чрелівий, як відміря
 від Траї і Снецько, що це раз нрмвердиче мру-
 замощінь не гарантує масилово житте.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl*, to znaczna większość wypracowań była właściwie zorganizowana pod względem funkcjonalności kompozycji wypowiedzi oraz jej podziału, zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie podziału na akapity. Równie dobrze zdający poradzili w kwestii spójności wypowiedzi. W zakresie stylu wypowiedzi, w wypracowaniach sporadycznie pojawiło się słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego.

Realizacja kryterium *Język wypowiedzi*.

Umiejętność stosowania w wypracowaniu reguł poprawnościowych dotyczących gramatyki języka ukraińskiego sprawiła zdającym najwięcej kłopotów. O ile większość zdających używała w wypowiedziach różnych rodzajów zdań i zróżnicowanej leksyki, o tyle znaczna część prac zawierała dużą liczbę błędów językowych, w tym błędów ortograficznych: zakres i poprawność środków językowych – poziom wykonania – 63%, poprawność ortograficzna – poziom wykonania – 60%, poprawność interpunkcyjna – 64%.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁶

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym (minimum 350 słów), umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich analizę i syntezę w kontekście historyczno- lub teoretycznoliterackim oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w toku tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Temat pierwszy to analiza porównawcza wierszy: *Слово, чому ти не твердая криця*, autorka – Лесія Українка i *О слово рідне! Орле скутий!..* – Олександр Олесь ze wskazanym problemem, dotyczącym siły słowa. W celu przedstawienia wieloaspektowej argumentacji zdający powinien zrozumieć sens utworów, funkcjonalnie wykorzystać konteksty (w tym historyczny i biograficzny) konieczne do poprawnej ich interpretacji oraz dokonać funkcjonalnej analizy środków stylistycznych generujących sensy obu wierszy.

Temat drugi, to wypowiedź argumentacyjna dotycząca funkcji obrazów przeszłości w utworze literackim w odniesieniu do tekstu *Гене́за історичного роману в українському літературознавстві як однієї із модифікацій жанру* (autorka Юлія Мельнікова) oraz dwóch wybranych utworów z literatury ukraińskiej. Zdający powinien zrozumieć załączony tekst. W uzasadnieniu powinien przedstawić bogatą argumentację, wykorzystując treść załączonego tekstu oraz minimum dwóch utworów z literatury ukraińskiej, w których jest analogiczny problem, związany z funkcją obrazów przeszłości w dziele literackim.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane przez wszystkich zdających.

Natomiast poziom wykonania w kryterium drugim, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, wyniósł 64%. Kryterium *Kompozycja wypowiedzi* zostało wykonane odpowiednio na poziomach: struktura – 78%, spójność – 86%, styl – 86%.

Kryterium *Język wypowiedzi* zostało natomiast wykonane odpowiednio na poziomach: zakres i poprawność środków językowych – 51%, poprawność ortograficzna – 49%, poprawność interpunkcyjna – 56%.

Тема 1.

У чому полягає сила слова? Розглянь проблему на основі порівняльного аналізу віршів Лесі Українки *Слово, чому ти не твердая криця* і Олександра Олесь *О слово рідне! Орле скутий!..*

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów.

⁶ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Przykład 1.

Рідна мова завжди була важливою темою для письменників. Слова, які вони писали, були чимось більшим, ніж просто рядками на папері. Вони мали велику силу, яка могла визволити Україну. Письменники вважали, що слово несе в собі ~~матерію~~ культуру і історію, тому вони дуже цінували українську мову. Писали важливими і сили рідного слова розглядають у своїй поезії. Лесь Українка і Олександр Олесь. Лесь Українка, у своєму вірші „Слово, чому ти не твердая криця”, порівнює мову до зброї, яку вона не зможе використати. Письмениця була хвора на туберкульоз. Прикута до ліжка, єдине, що вона могла робити – це писати вірші. Лесь Українка вірила, що в вправних руках її драмів та

»а

нащадків її слова будуть мати велику силу і зможуть звільнити Україну. З цієї причини вона була готова використати всі свої сили на те, щоб її слово було якнайміцнішою зброєю проти катів її народу.

Можна зауважити яку велику силу мала Українка бачила в рідному слові. Для неї це була остання надія на краще майбутнє для її нащадків.

Тематику цінності і сили слова також розглядає Олександр Олесь у своєму вірші «О слово рідне! Дре skutий!». Письменник використовує багато порівнянь і епітетів, щоб описати всю красу рідної мови. Порівнюючи слово до грошу батьків, він хоче показати, яким цінним воно є.

Олександр Опесь боюється, що рідке
слово витратить свого силу, якщо
про нього задурдуть наступні покоління.
Мабуть, саме тому він хоче, щоб
якнайбільше людей подарило красу
української мови, порівнюючи її до
сонця, яке має освітлювати його рідний край
~~мудрими та сильними рідними пейзажами.~~

Олександр Опесь бачить силу слова в
її красі і хоче, щоб інші теж
це зрозуміли.

Порівнюючи обидва вірша, можна
подивитися, що для обох письменників
рідке слово мало потужну силу і
неймовірну красу. У Песі Українка і

Олександр Опесь зверталися до слова
як до живої істоти, що підтверджує,
що для них воно було чимось
незвичним і важливим. ~~Важким і важливим~~

Письменники вірили, що за допомогою
свої твірності вони зможуть

a

показати наступним поколінням,
 як сильним і гарним може бути
 українська мова. Вони хотіли
 зацелити в пащадках любов до
 рідного слова.

~~Висновок~~ ~~висновок~~

Як висновок, ми можемо сказати,
 що слово справді має велику силу,
 яка здатна поєзнати народ. У часи
 війни це стало ще більш помітно.
 Коли ми використовуємо нашу рідну,
 українську мову, ми не тільки
 підкреслюємо нашу національність.
 Своїми словами ми шануємо
 культуру і історію наших пращурів,
 які мріяли, щоб в сучасній Україні
 говорили рідною слов'янською мовою і
 слово це мало все більшу силу.

Тема 2. (0–35)

Яку роль у художньому творі може відігравати образ минулого? Розглянь питання, покликаючись на наведений нижче текст і вибрані твори української літератури.

Przykład 2.

Poniżej przykład wypracowania, w którym realizacja kryterium *KLiK* została oceniona na 12 punktów ponieważ zdający dwa utwory wykorzystał w pełni funkcjonalnie, a trzeci – częściowo funkcjonalnie, popełnił 4 błędy językowe, co obniżyło punktację w kryterium *Zakres i poprawność środków językowych* do 6 punktów, natomiast w pozostałych kryteriach oceny wypracowania otrzymał maksymalną liczbę punktów.

Минуле є невідомою частиною нашого життя.
Кожний день, який ми проживаємо, має нашім ми-
нущим. Як і в житті так і художніх творах минуле має
в певний вплив і ~~має~~ певну роль.
Юлія Мельникова у своєму тексті «Тенета історичного
роману в українському літературознавстві як однієї
із модернізацій «жанру» порушує ~~кільку~~ тему ролі
минулого. Згідно з цим текстом ~~дві літературні~~
цілім давньої ~~літератури~~ літератури було показання
походження народу, як початковий у літописях Київської
Русі. Записані предками тексти мали донести інфор-
мацію про важливі події нашою м., щоб ті, знову
свою історію не повторювали давніх помилок. Авторка
~~не~~ пояснює слова С. Зюбіна, підкреслює, що минуле
в історичних романах ~~підкреслює~~ ставиться в центрі
ті події, котрі вплинули на земне життя
навіть цим народів.
Іван Котляревський користується з відомою ~~тематикою~~

твору літератури „Енеїда” Вергілія, тиме свою „Енеїду”. Мишує, як описує писемник словице калъ показання багатства української мови. До того часу, як українська мова вважалася сільською мовою, мовою каторго не розмовляли аристократи. Писувати такий добрий текст ~~на~~ літератури ~~на~~ ^{англійськ.} ~~англійськ.~~ ~~англійськ.~~ детально ^{англійськ.} ~~англійськ.~~ ~~англійськ.~~ ~~англійськ.~~ Іван Котляревський показує кращу ~~українськ.~~ української мови і доводить, що цією мовою можна написати висвітлені тексти та твори.

~~Історичний твір літератури Захар Беркут~~
 Різні нації описуються, також, в творі літератури „Захар Беркут” авторства Івана Франка. Захар та його син Максим разом з цілою громадою працюють і живуть вояки: вояки - мачаєм. В ~~Батько~~ Батько навіть стає перед видорам: життя воякино сини ти доводять цілої громади. Батьки нації та ~~Батько~~ Батько відирає воякину калъ у творі. Використовуючи контекст минулого, письменник показує, на що здатна група людей, котра має свою ціль. У ~~най~~ найважливіших моментах

може перемотати історію у минуле, тому що людина
власністю не може цюсь змінити.

Улас Савчук у своєму творі „Марія” описує
життя головної героїні, показує її минуле. Ця життя
починається від ~~представ~~ знайомства з покійною
матір'ю дівчиною, а закінчується ~~в~~ смертю
Марії. Метою автора було показати тазкої
дві дівчини, а різні жінки. Улас Савчук
описує вааки нації в історії України – Тогоданор
1932-1933 р.р. Минуле, яке описує письменник

має показати на цю зганні волю-немоги. Це
минуле в дні нас ~~при~~ катастрофами і отрою,
щоб ділове ніколи, маю не минути від палоду.

Минуле відіграє дуже важливу роль не тільки
в нашому житті, а й в житті інших людей. Сучасні
нації записані в творах літератури. Остеріають
нас перед злом, показують різні ситуації в історії.
~~Люд~~ Хоча найкращі не описує минуле стовице,
в ~~своєму~~ власною і даче ~~а~~ є нації, котрі
описують наше походження як народу. Таке ми-
нуле вааь нас в своїй культурі та історії.

Język litewski. Poziom podstawowy

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka litewskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹ Na terenie działania OKE w Warszawie nikt nie przystąpił do egzaminu.

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, testu z lektur i kontekstów oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Vilnietės topografija*, którego autorką jest Laima Laučkaitė, odnosiły się 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; test ze znajomości lektur i kontekstów zawierał 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 5 zadań zamkniętych. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch tematów do wyboru. Temat 1.: *Ar jaunystė – tai gražiausias žmogaus gyvenimo laikas? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Salomėjos Nėries eilėraščiu Žvaigždė – jaunystė bei kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.* Temat 2.: *Žmogaus ir gamtos harmonija. Svarstykite remdamiesi Antano Baranausko poema Anykščių šilėlis ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.* Wypracowanie powinno liczyć minimum 250 słów.

Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- V. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- VI. Kształcenie językowe.
- VII. Kształcenie literackie i kulturowe.
- VIII. Tworzenie wypowiedzi.

Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (10 punktów za rozwiązanie testu językowego, 10 punktów za rozwiązanie testu ze znajomości lektur i kontekstów oraz 30 punktów za wypracowanie).

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		31
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	31
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	31
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	17
	mężczyźni	14
	bez dysleksji rozwojowej	28
	z dysleksją rozwojową	3

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	nieślyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu			17 maja 2024
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego			210 minut
Liczba szkół			1
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			2
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)			0

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	31	48	96	68	50	68	12
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	31	48	96	68	50	68	12

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wymagania egzaminacyjne 2024			
Nr zad.	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Kształcenie językowe.	6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	29
2.	II. Kształcenie językowe.	4) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy [...]).	90
3.	II. Kształcenie językowe.	2) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] grupy zdań [...] w akapicie).	94
4.	II. Kształcenie językowe.	1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu [...].	65
5.	II. Kształcenie językowe.	4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	3
6.	II. Kształcenie językowe.	3) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego [...].	76
7.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	4) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego [...].	45
8.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich [...].	18
9.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy; 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy [...].	84
10.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera [...].	79
11.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania [...] świata przedstawionego.	87
12.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego [...]. 7) rozpoznaje podstawowe motywy.	68
13.	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	7) rozpoznaje podstawowe motywy.	55

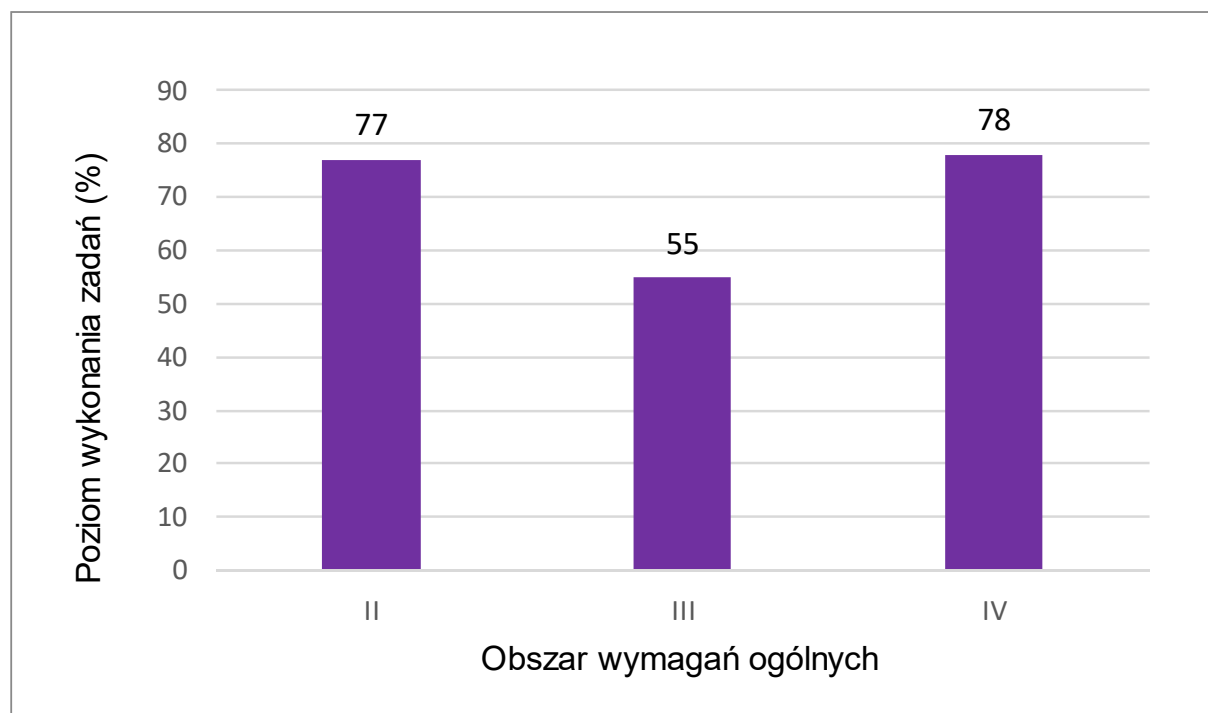
Część 3. Wypracowanie (Zadanie 14.)			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.</p> <p>III. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>IV. Tworzenie wypowiedzi.</p>	<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający:</p> <p>2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej;</p> <p>3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych.</p> <p>1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej.</p> <p>2. [...] Pisanie. Zdający:</p> <p>4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.</p>	100
Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	<p>1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej;</p> <p>2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy;</p> <p>3) rozpoznaje gatunki literackie [...];</p> <p>4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje;</p> <p>6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska;</p> <p>7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze;</p> <p>8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto);</p> <p>9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;</p> <p>10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...];</p> <p>3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony);</p> <p>4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).</p>	61

	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	97
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	95
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	100

Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	65
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	39
Poprawność interpunkcyjna			81

WYKRES 1.

POZIOM WYKONANIA ZADAŃ W OBSZARZE WYMAGAŃ OGÓLNYCH

Język litewski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka litewskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹ Na terenie działania OKE w Warszawie nikt nie przystąpił do egzaminu.

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.: *Kaip poetai vaizduoja jaunystę? Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Kazio Binkio ir Vinco Kudirkos eilėraščius.*

Temat 2.: *Ar fizinis atotrūkis nuo Lietuvos turi įtakos dvasiniam ryšiui su tėvyne? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Dalios Kuizininės tekstu ir pasirinktais lietuvių literatūros tekstais.*

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających (Formuła 2023)		28
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	27
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	28
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	16
	mężczyźni	13
	bez dysleksji rozwojowej	25
	z dysleksją rozwojową	3

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		20 maja 2024	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		0	

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	28	11	100	74	57	60	21
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	28	11	100	74	57	60	21

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

POZIOM SPEŁNIENIA WYMAGAŃ W ZAKRESIE TWORZENIA WYPRACOWANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM (INTERPRETACJI PORÓWNAWCZEJ ORAZ WYPOWIEDZI ARGUMENTACYJNEJ UJĘTYCH ŁĄCZNIE)

Wypracowanie			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, topoty charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej. 2. [...] Pisanie. Zdający: 4) tworzy [...] samodzielną wypowiedź argumentacyjną.	100

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie [...]; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...]; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego (poziom rozszerzony); 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich (poziom rozszerzony).	71
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględni w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 7) uwzględni w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	95

Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).	94
Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	96
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...]. 5. Orografia i interpunkcja. 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	55
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	29
Poprawność interpunkcyjna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	5. Orografia i interpunkcja. 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.	61

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Test językowy

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym w teście językowym znalazło się 6 zadań. Sprawdzały one stopień rozumienia przez zdających tekstu publicystycznego, umiejętność jego analizy i odczytywania na poziomie znaczeń, struktury i komunikacji. Miały one zróżnicowaną formę.

A. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście językowym*

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najslabiej

Najtrudniejszym zadaniem było zadanie 3., zamknięte (poziom wykonania – 3%), w którym zdający miał wybrać sformułowanie odpowiadające treści ostatniego akapitu. Aby poprawnie rozwiązać zadanie, należało przeczytać i zrozumieć tekst oraz dokonać wnikliwej analizy ostatniego akapitu. Zadanie sprawdzało umiejętności analizy i syntezy informacji, odczytania akapitu z uwzględnieniem zawartych w nim informacji zarówno jawnych, jak i ukrytych. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych w zadaniu sformułowań.

Trudnym okazało się zadanie 1., otwarte (poziom wykonania – 29%), polegające na wyjaśnieniu tytułu tekstu w odniesieniu do jego treści. Zadanie wymagało wnioskowania oraz sformułowania krótkiej odpowiedzi. Odpowiedzi ocenione na 0 punktów wynikały z błędnego zrozumienia słowa *topografia*.

Do zadań umiarkowanie trudnych należało także zadanie 4. (poziom wykonania – 65%), w którym należało wybrać do jakiego stylu należy tekst (za poprawną odpowiedź zdający otrzymywali 1 punkt) oraz uargumentować swój wybór (za poprawną odpowiedź zdający również otrzymywali 1 punkt). Zadanie sprawdzało umiejętność rozpoznawania stylu tekstu oraz określenia jego cech. Większość zdających poprawnie wybrała styl publicystyczny, część miała problem ze sformułowaniem przynajmniej jednej jego cechy, czyli z podaniem argumentacji.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Dla tegorocznych zdających jedno zadanie było łatwe, dwa bardzo łatwe.

Najłatwiejszym zadaniem w teście językowym okazało się zadanie 3., zamknięte (poziom wykonania – 94%), w którym zdający mieli wybrać z tabeli pytania odpowiadające treści pierwszego akapitu. Nieliczne błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich wybranych pytań.

Również zadaniem bardzo łatwym było zadanie 2., zamknięte (poziom wykonania – 96%) polegające na rozpoznaniu, podanych w zadaniu wyrazów, jako barbaryzmów.

Większość zdających poprawnie także rozwiązała zadanie 6., otwarte (poziom wykonania – 76%), w którym należało napisać streszczenie załączonego tekstu. Poprawnie zredagowane streszczenie powinno zawierać jasno sformułowany temat tekstu oraz adekwatny poziom uogólnienia istotnych kwestii, które w związku z tym tematem zostały w artykule podjęte. Ponadto powinno być ono logicznie spójne i mieć liczbę wyrazów zgodną z określoną w poleceniu (od 40 do 60). Aby prawidłowo rozpoznać strukturę tematyczno-rematyczną tekstu, zdający powinien był uważnie przeczytać tekst źródłowy, przeanalizować go i odpowiedzieć na pytania wyznaczające strukturę streszczenia: o czym jest mowa w tekście? (temat), co mówi się w tekście na dany temat?, a następnie zredagować poprawną językowo wypowiedź. Zdający tracili punkty przede wszystkim za błędnie określony temat tekstu oraz brak adekwatnego uogólnienia.

B. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w *Teście ze znajomości lektur i kontekstów*

Zadania zawarte w drugiej części arkusza sprawdzały umiejętności dotyczące kształcenia literackiego i kulturowego, znajomość lektur na poziomie podstawowym.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najłabiej

Dla tegorocznych zdających jedno zadanie okazało się bardzo trudne, jedno – trudne i dwa umiarkowanie trudne.

Najtrudniejszym zadaniem w teście było zadanie 8., zamknięte (poziom wykonania – 18%) polegające na zaznaczeniu do jakiej konwencji należy twórczość Kazysa Binkisa, do zadania dołączony był wiersz. Niewielka część zdających odpowiedziała poprawnie, czyli rozpoznała konwencję futurystyczną.

Do zadań trudnych należało zadanie 7., zamknięte (poziom wykonania – 45%), w którym na podstawie analizy tekstu należało wybrać środek stylistyczny stanowiący oś kompozycyjną wiersza. Błędne odpowiedzi dotyczyły proporcjonalnie wszystkich podanych w poleceniu dystraktorów.

Zadaniem umiarkowanie trudnym było 13., otwarte (poziom wykonania – 55%) polegające na określeniu tematu wiersza Kazysa Bradunasa *Svetimoji duona*. Zadający omawiali treść

wiersza, streszczali utwór zamiast dokonać parafrazy głównej metafory, która stanowiła dominantę kompozycyjną wiersza i była zawarta w jego tytule.

Również zadaniem umiarkowanie trudnym było zadanie 13., otwarte (poziom wykonania – 68%) polegające na podaniu tytułu i autora tekstu załączonego do zadania fragmentu lektury.

Zadania, z którymi zdający poradzili sobie najlepiej

Trzy zadania w teście z lektur i kontekstów były dla zdających łatwe.

Najłatwiejszym w teście okazało się zadanie 11., zamknięte, (poziom wykonania – 87%), które sprawdzało znajomość lektury Jonasa Biliūnasa *Vagis*. Błędne odpowiedzi wynikały z braku znajomości treści lektury.

Także łatwym było zadanie 9., otwarte (poziom wykonania – 94%) dotyczące lektury *Tėvynė ir žmogus* Vydūnasa, polegające na wyjaśnieniu sformułowania „Tėvynėje – augimo ir tapsmo pradžia” – jednej z kluczowej myśli utworu. Odpowiedzi zakwalifikowane jako błędne nie były związane z treścią utworu lub nie dotyczyły wątku zawartego w stwierdzeniu.

Większość zdających poprawnie rozwiązała zadanie 10., otwarte (poziom wykonania – 94%), w którym należało odpowiedzieć na pytanie, na czym polegał dramat głównej bohaterki oraz podać jego dwie przyczyny. Nieliczne błędne odpowiedzi wynikały z nieznaności treści lektury.

C. Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁴

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia toku argumentacyjnego.

Pierwszy temat, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, czy młodość to najpiękniejszy okres w życiu człowieka i rozstrzygnięcie tego zagadnienia w odniesieniu do wiersza *Žvaigždė – jaunystė*, którego autorką jest Salomea Neris oraz innego utworu z literatury litewskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do wskazanego w temacie wiersza oraz wybranego utworu z literatury litewskiej.

Temat drugi, odwołujący się do lektury obowiązkowej umieszczonej na liście lektur zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi, wymagał od zdającego napisania rozprawki problemowej. Podstawę jej tworzenia stanowiło rozważenie, na czym polega harmonia człowieka i natury oraz rozstrzygnięcie tego problemu w odniesieniu do utworu *Anykščių šilelis*, którego

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

autorem jest Anatano Baranauskas oraz innego utworu z literatury litewskiej. Zdający powinien sformułować stanowisko/tezę, następnie zbudować argumentację – logiczny wywód, aby uzasadnić swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów powinny stać się funkcjonalne odwołania do wskazanej w temacie lektury oraz wybranego utworu z literatury litewskiej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego w ocenie wypracowania, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, polegającego na tym, że w wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowego oraz wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu oraz wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, kryterium to zostało spełnione we wszystkich wypracowaniach zdających.

1 tema

Ar jaunystė – tai gražiausias žmogaus gyvenimo laikas? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Salomėjos Nėries eilėraščiu *Žvaigždė – jaunystė bei kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūriniu.*

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie. Zadaniem maturzysty było sformułowanie własnego stanowiska oraz przedstawienie wywodu argumentacyjnego wynikającego ze zrozumienia dołączonego do polecenia wiersza i wybranego utworu literatury litewskiej. Maturzysta mógł sformułować swoje stanowisko na różne sposoby.

Zdający formułowali własne stanowisko w odniesieniu do polecenia podanego w treści zadania zazwyczaj już w pierwszym akapicie pracy. Wyjaśniali jak rozumieją pojęcie młodości oraz że na jego ocenę, czy jest to najpiękniejszy czas w życiu, czy też nie, mają wpływ różne okoliczności.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze (poziom wykonania – 61%). Obniżona punktacja w części prac wynikała z tendencji do streszczania utworów, a nie ich kontekstowej analizy.

Zamieszczone poniżej wypracowanie (przykład 1.) zawiera powierzchowną argumentację, ponieważ zdający koncentruje swoją uwagę głównie na streszczeniu utworów, poprzestaje na pobieżnych obserwacjach, konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie.

Wypracowanie – przykład 2. zawiera natomiast pogłębioną argumentację, ponieważ problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy fabuły utworów, interpretacja wydarzeń są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 1.

ora

..... Jaunystē tai pats... vārbiņš... kaitotampis
 lielums... īpašs... gēnēns... ģēnētājs... īpašs...
 nims... ypa. labai... veiktāmgus... tolinēšana... gēnēns...
 ģēnētājs... īpašs... jaunystē... īpašs... gēnēns...
 bet... tai... pat... ir... Doga... Jaunus... īpašs... ypa. labai
 jaunus... ceļinātājs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 jaunystē... īpašs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 ja... morālētēns... kreivis... Jaunystē... tai...
 ģēnētājs... īpašs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 Salomija... Mēris... xovo... eļerātājs... ģēnētājs...
 jaunystē... jaunystē... jaunystē... jaunystē... jaunystē...
 rāis... ja... jaunystē... tai... vienā... alinātājs... Tai...
 ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 Tai... pat... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 reģistrā... ja... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 kad... labai... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 ypa... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...
 ve... ģēnētājs... Tai... pat... ģēnētājs... ģēnētājs... ģēnētājs...

we nustatdyti. Tautos neturi ir tautos ir tautos...
 vaikams... „Yr religija ar givios psichika ir juos
 gaudyti“ tie tautos tautos paralo jog jausmytis
 tautos dora klaidas ir revizada jo pasirinkimai yra
 teisus bei romovis. Tai simbolinaja kad j tiam
 kude tautos mokosi... Mes mes tautos tautos...
 jausmytis, nishad, regyti... tie autoris tautos...
 tautos xka jog jausmytis nishada nishad...
~~jausmytis jausmytis~~ Jausmytis kaskam kude...
 nishad jos kiskima tautos. Sis elentis pishis...
 printato jausmytis lieta bei jos xka. Tai tautos
 kaskam... kaskam... tautos regyvoja apis xka...
 elgis pishis...
 Gatrijos Pasymas kiskima ir Yhoo tradicija
 printatama jaunon mergaites Yhoo kiskima ^{intariga}...
 Mergaites orant kiskima netu nishad kiskima...
 jos tautos dora nishad... tautos... tie tautos...
 tautos tautos labai pashis ir Yhoo Mergaites
 labai pashis ita neteti. Du Yhoo ^{intariga}...
 ant kiskima kiskima... tautos dora... tautos...

Yawmunté taip taip hiti inji nonjo tawiti
 Geyviti kimirajo, melinajo, seimajo. Yaka huro
 Welenia ^{Mama} ~~Sana~~ meryatei shey dawo kabai warii
 laiko. Yaka turajo kabai ~~metawaj~~ melintij
 Tawiti & Meryatei kabai wajo hiti ru jua
 laiko, lei pukubeti. Tokim luidy kiska gulejo
 paryati xwe in ~~panca~~ ^{pananti} pananti ayie xawa lideni
 Yaka intonija parala had janyoti. Tai mawisaka
 Yua zats epidurian laikatompis. Deja Yaka huro
 tai kabai mawisawes laikatompis
 Eie kumiriai kabai gerai atpisieli & ta
 had janyoti ~~tanra~~ rajari ru gerai in ho
 gais prississimais. Yickurienan kaita hiti
 mawiso ingyence in tai ~~intanta~~ ^{intika} awanissai
 Yawmunté ingyeniswai opa pulika ingy
 wisam gyeniswai

Przykład 2.

ora

..... Kiekvienas mūsų turime... arba... turėjome...
 jaunystę... Tai... įdomus... iš... pilnas... išsūkių... gy-
 venimo... periodas. Vieniems... tai... nerūpestin-
 gas... iš... linksmas... laikotarpis, o kitiems prie-
 šingai... pilnas... klūčių... ir... nemalonų... si-
 tuacijų. Labai... dažnai... mūsų... jaunystę... įtako-
 ja... šeima, aplinka... arba... mūsų... pačių norai
 ir... siekiai. ~~Nemėgama~~ Galima jauniai atsakyti į klan-
 simą... ar... jaunystė... tai... gražiausias... žmo-
 gaus... gyvenimo... laikas.....
 Kaikuriems... jaunystė... yra... džiaugsming-
 siausias... laikotarpis. Žmonės... dažnai... iškelia
 jaunystę... iš... džiaugiasi, jog... ji... suteikia gali-
 mybę... žmogui... jaustis... gerai... iš... nerūpestingai.
 Tai ~~is~~ ^{įraiškia} ~~mano~~ ^{is}... Sabonėja... Nėris... eilėraštyje
 „Žvaigždė – jaunystė“... Lyrisin... „aš“... yra... pati
 autorė... Ji... aprašo... netikėtą... jausmą, kuris pa-
 keičia... pasaulėžiūrą... Jaunystė... lyg... žvaigždė

labai staigiai atsizanda žmogaus gyvenime.
 Vieng. akimirka... visi jausmai... ir... jausmatvis-
 ka... ugnis, aistra... paliecia... lyzinis subjekto
 širdij. Vienas... nesustabdyt... ~~lytinis~~ Salomejos Neris...
 belekiancių/dienų... Jausmatvisko... nusiteikimo de-
 ka, žmogus neturį jokių baimių, nes žino, kad
 jis lytinis... yra... "jaunystės žvaigždės" ly-
 dimas. Salomeja Neris pristata jaunyste kaip
 gražiausią žmogaus gyvenimo laikotarpį. Ta-
 da... žmogus jaučiasi laimingas... ir... laisvas
 savo pasirinkimuose.

Kartais jaunyste būna kupina nerimo
 ir baimis. Žmogui tenka atsistoti gyve-
 nimo kryžkelėje, kur niekada nebus gero
 pasirinkimo. Tai Tokia situacija vairduo-
 ja... Antanas... Vienvalis... kūrinys... "Paskenduolė"
~~Antanas~~ Pagrindiniai veikėjai... Veronika... bijo išėti
 žmones, nes visi... ~~is~~ ja... išjuokia... ir nuže-
 mina... Mezgias... nesig... paliko... jos... ~~sukimo~~
 ketas... Juozelis... ^{todėl} kaimo žmones... negaitėjo ^{jai}

pamokymų... ir... juokų... ~~kelias~~ ^{jos} ~~pusė~~...
 Pasaulinė... veikėja... ^{nusprendė} pasitike ~~ta~~... Jus rašė, ne,
 bet ir ta išjuokė visą situaciją... Pažnyčioje
 kunigas... tempė... Veroniką... už... kasy, ^{tevas} ~~man~~...
 ją... labai stipriai... sumusė... ~~Atėjo~~ Ši neky-
 gybi, šlyktūs žmonių elgesiai... ir... ~~at-~~ ^{nusi-}
~~vykimas~~ ^{vykimas}... artimiausias... privedė... Veroniką prie
 savizindybės. Šiame... atvejyje... jaunystės lai-
 katarpis... nėra... siejamas... su... šiluma... ir... ge-
 zumu, ~~bet~~ bet... su... liūdesiu... ir... ^{nusi-} ~~vykimas~~...
 Šie du kūriniai... parodo... jog... jaunystės
 nerūpestingą... laikotarpį... žmones... matuo-
 ja... įvairiais... Vieniems... tai... abiaugžmingas...
 periodas, o... kitiems... visai... priešingai... žiaurus...
 Man... manyau... tai, kaip... mes... išgyvename
 jaunystę... ^{ypai} priklausą... nuo... mūsų... artimųjų
 ir... aplinkos, kuria... ~~esame~~ ^{esame}... apsupti.
 Visada... verta... apsižvalgyti... ir... įvertinti...
 ar... tikrai... esame... laimingi... ir... kaip... galime
 pakeisti... ~~šiekvilt~~ ^{nerūpestingos} ~~šiekvilt~~ jaunystės...

2 tema

Žmogaus ir gamtos harmonija. Svarstykite remdamiesi Antano Baranausko poema *Anykščių šilelis* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.

Wypracowanie musiało dotyczyć problemu postawionego w temacie. Poprawna realizacja wymagała odpowiedzi na pytanie postawione w temacie i przedstawienia pogłębionej argumentacji świadczącej o znajomości lektury oraz odwołania się do innego, dowolnego utworu z literatury litewskiej.

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe* to większość zdających poradziła sobie z nim dobrze. Obniżona punktacja w części prac wynikała, podobnie jak przy realizacji tematu 1. z tendencji do streszczania utworów, a nie ich kontekstowej analizy.

Zamieszczone poniżej wypracowanie (przykład 3.) zawiera powierzchowną argumentację, ponieważ zdający koncentruje swoją uwagę głównie na streszczeniu utworów, poprzestaje na pobieżnych obserwacjach, konteksty wykorzystano częściowo funkcjonalnie.

Wypracowanie – przykład 4. zawiera natomiast pogłębioną argumentację, ponieważ problem zawarty w temacie został przedstawiony wieloaspektowo, z uwzględnieniem różnych kontekstów. Wykorzystane w toku argumentacyjnym elementy fabuły utworów, interpretacja wydarzeń są spójne ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy. Praca zawiera elementy refleksji, głębszego namysłu nad postawionym w temacie problemem.

Przykład 3.

Žmogus ir ganta yra į save
 labai panašūs. Vienas su kitu labai
 panašiai veikia. Žmogus ir augalai auga,
 kai lija, lietus galima pasakyti jog dangus
 veikia kai gražiausias, jog dangus beas.
 Ganta istikšiu yra labai graži ir įkvepia
 Gerai aprašyta ganta, galim pamatyti Natasa
 Basanavsko poemoje „Angliškų silėlis“
 Poema prasideda žodžiais „Kalmi kalnetai,
 pakalais anplike“ šitą galim padėti:
 ganta Visa poema aprašo gantą, kyla su
 šiuo žodžiu. Skaidromi motu gražus aprašymas
 ir visa gantės harmonija. Autentis žavesis.
 ganta Ganta tai ve tik augalai, ganta
 tai ir asis a jis labai priklauso nuo
 metų laiko. Žmogus ir gantės harmonija
 pagal metų laikus galim padėti: Kristijonas
 Donelaičio poemoje „Mėlis“

Danleisio paeuna op:so koip qyuna imaqut
 skistiqase metq loikase. Prasidea uno pavesario
 kada visa qanta kelasi o kanta su
 ja imagus Pavesari; prasidea daski, paski
 apdihki lankas, kod siema bitu ko volqut
 as tik imaga, let iz qyuntin po
 pavesario atina vasara. Tada prasidea
 šenapiate imanis sarkisi daska, ~~atka~~
 kod turitu ko qyuntin ko et po to
 atina zuduo, pats sarkisinas, itinichui
 loikas kraime imagus, fuzi unningti jans, kod
 siema fureta dnanas, let tai ^{virada} vira karp
 nes zuden; qanta dainian "venkia" iz
 gali hit stopia po visa sarkiq daskiq
 atina siema iz f-la imagus gali trapati
 pasileiti.

Karp qabijane padleiti imagus fuzi
~~iz~~ piziveti qantas vis uno fas
 deng lani pilleusa. Qanta tai ne tik

...prošis arqalai ir vaidai. Ganta yra
...lakai elpai ir kudas. Pali padaryti įdėn.
...Aan padam patuta ir žmogaus ir gantas
...normanija. Nes vėnas su kilno yra laki.
...Surijs. Pats laki aplin veikėjai. Pro ganta
...bet ve virada. Leidžia aras. Įdėt gėstkin.
...ir sargabin gantę. Nes la gantas. uhas.
...ir. mūsų.

Przykład 4.

..... Žmogus ~~atgamta~~ nuo seniausių laikų...
 yra glaudžiai susijęs su gamta. Jų ryšiai...
 niekada nebuvo nutraukti. Dėka gamtos žimo-
 gus turi ką valgyti, kur atsipalaiduoti ir...
 gali rasti žkepiimą. Gamta taip pat žmogui...
 nurodo kokius darbus jis turi atlikti. Žmogus ir
 gamta gyvena su savimi harmonijoje. Šią temą
 atskleidė Antanas Baranauskas poemoje „Anykščių
 šilelis“ ir Kristijonas Donelaitis „Metuose“.....

..... Gamta žmogui teikia viską maisto
 gėrybes, leidžia atsipalaiduoti bei nurodo tautos
 istoriją. Antanas Baranauskas poemoje „Any-
 kščių šilelis“ pristatė kaip atrodo puikus
 miškas. Kai žmogus įeina į mišką gali grožėtis
 jo puikybės. Miškas primena žmogui dangų
 ar vorių. Baranauskas aprašo jį išvairda
 nuo paklės iki pat medžių viršūnių. Jis...
 taip pat daug dėmesio skiria garsų aprašy-

.mūi. Žmogus miške gali išgirsti paukščių...
 čiulbėjimą ar medžių šlamėjimą. Jame taip
 pat auga uogienojai, grybai. Žmogus ir miškas
 gyvena harmonijoje. Jis teikia žiems maistines
 bei statybines medžiagas. Givia taip pat yra...
 tokia vieta, kurioje žmogus gali atsipalaiduoti,
 pagalvoti apie savo problemas. Tokį nuraminimą
 žmogui gali duoti garsai, kuriuos
 girdi miške. Taip pat gamta, jos vaizdai gali
 duoti žmogui kvėpimą, kurimui ar tolesniam
 darbui. Baranousko poemoje girta taip pat
 pristata duotas tautos istoriją. Miško ~~naikini-~~
 nimas siejamas su tautos naikini-
 nimu. ~~Atėjus krikščionybai, i dietung buvo~~
~~naikinami miškai. Miško naikinimas~~
~~yra taip siejamas su caro priešpanda. Tačiau~~
 ir taip miškas visą laiką buvo labai
 svarbus žmogui. Gamta yra nenutrū-
 kiamai susijusi su žmogum. Ji jo gyvenimi-
 nime. Tai mums parodo, jog šie dalykai

egzistuoja su savimi harmonijoje. Deka nuško
 žmogus turi ką valgyti bei vėla nusiraminti
 gamta nurodo žmogui darbu eigą.
 Kristijono Donelaičio „Metuose“ taip pat galime
 rasti žmogaus ir gamtos harmoningo gy-
 venimo atspindžius. Šiame kūnyje yra
 pristatomas kaimo žmonių gyvenimo ritmo
 priklausomybė nuo gamtos. Metų laikai
 nusako būdams ~~darbus~~ kada turi
 atlikti kokius darbus. Taip „Pavasario linksmybės“
 parodoma kaip būda gamta ir jos poreikis
 žmones. Kai būda ^{augalija} ~~augalija~~, būda ir kaimo
 žmonės, kurie ~~darbu~~ Pavasaryje
 darbiai ir pavasaryje. Vasaros darbuose „aprasma
 sieną pūtė“ ir „Rudenio gerlybės“ derliaus
 rinkimas. Tai parodo, jog gamta yra suarbi
 būdams, nes ji duoda žemės maistines
 medžiagas, kurias leidžia žemės gyventi ir per-
 laukti sunkų žiemos laikotarpį. ~~meto~~ Rudenį
^{medžiagai} ~~meto~~ mėto lapus, o gamta ruošiasi žiemai,

.taip kaip .ik .ximogus, ~~„Kiemos kapesčiuose“ žinomeš~~.....
~~„Kiemos kapesčiuose“ žinomeš~~.....
„Kiemos kapesčiuose“ parodoma kai mate-
.rys. užsiima namais. ik audkita.....
.....stai ik parodo mums, jog ximogus.....
.ik gamta yra su savim glaudkita susije.....
.je ~~je~~ egzistuoja harmoningai. gamta teikia
.ximogui maistines ~~gite~~ medkiga, nuramina
.f. f. nurodo kokius davebus turi atikti ik.....
duoda jam žkrepimo.....

Jeśli chodzi o realizację kryterium *Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl*, to znaczna większość wypracowań była właściwie zorganizowana pod względem funkcjonalności kompozycji wypowiedzi oraz jej podziału, zarówno w skali ogólnej, jak i w zakresie podziału na akapity. Równie dobrze zdający poradzili w kwestii spójności wypowiedzi. W zakresie stylu wypowiedzi, w wypracowaniach sporadycznie pojawiło się słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego.

Realizacja kryterium *Język wypowiedzi*.

Umiejętność stosowania w wypracowaniu reguł poprawnościowych dotyczących gramatyki języka litewskiego sprawiła zdającym najczęściej kłopotów. O ile większość zdających używała w wypowiedziach różnych rodzajów zdań i zróżnicowanej leksyki, o tyle znaczna część prac zawierała dużą liczbę błędów językowych, w tym błędów ortograficznych: zakres i poprawność środków językowych – poziom wykonania – 65%, poprawność ortograficzna – poziom wykonania – 39%.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych wypracowaniem na poziomie rozszerzonym⁵

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku ojczystym, umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich

⁵ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu podstawowego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

analizowania i syntetyzowania w kontekście historyczno- lub teoretycznoliterackim oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Temat pierwszy, to analiza porównawcza wierszy: *Vėjavaikis* Kazysa Binkisa oraz *Labora Vincasa* Kudirki w związku z tematem jak poeci przedstawiają młodość. Zdający powinien zrozumieć sens utworów. Dokonać ich analizy i porównania. Dla pogłębienia uzasadnienia tez interpretacyjnych powinien funkcjonalnie wykorzystać konteksty: historyczne, biograficzne, czy te dotyczące specyfiki epoki.

Temat drugi to wypowiedź argumentacyjna w związku z tematem czy odległość fizyczna wpływa na odczuwanie więzi z ojczyzną, z Litwą. Do tematu dołączony był tekst *Praradimo ir išlikimo dilema išėivijos kultūroje*, którego autorką jest Dalia Kuizinienė. Zdający powinien zrozumieć załączony tekst, zinterpretować jego główne problemy oraz w toku argumentacyjnym przedstawić inne utwory z literatury litewskiej korelujące z tezami zawartymi w tekście.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane na poziomie 100% przez wszystkich zdających. Natomiast kryterium drugie, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, zostało zrealizowane przez zdających na poziomie 71%, kryterium *Kompozycja wypowiedzi* natomiast na poziomach: struktura – 95%, spójność – 94%, styl – 96%. Kryterium *Język wypowiedzi* zrealizowano odpowiednio: zakres i poprawność środków językowych – 55%, poprawność ortograficzna – 29%, poprawność interpunkcyjna – 61%.

1 tema

Kaip poetai vaizduoja jaunystę? Svarstykite interpretuodami ir lygindami pateiktus Kazio Binkio ir Vinco Kudirkos eilėraščius.

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów.

Przykład 1.

.....Pauzės. ugnis. miškas. mus mone, jausmų. tai. patis. gra...
žiausias. ir. svarbiausias. žmogaus. gyvenimo. laikotarpis. Tai
būtent.. tada. žmogus. jaučia. abstrakcijas. laisvę, laimę. bei...
pasitenkinimą, savimi.. Kai. kurie. poetai. pristata. jausmų. kaip.
laikotarpį, knaust. esame. pilni. jėgų, entuzjazarus. bei. energi-
jos, kurias. priverčiame. gerai. ir. teisingai. išnaudoti, paži-
dūm. dirbant. savo. ir. kitų. žmonių. labui... Jausmas. žmogus
jaučiasi. visagalis, o. ja. žiūdis. yra. pilnas. sąjonių. bei. įva-
rišimų. troškimų.. Poetai. dažnai. atvirai. ^{ši nepaprastai} išpažintis.
laikotarpį. savo. kūrimose.....
..... Jausmų. gali. būti. pristatoma. kaip. pilnas. sąjonių. bei..
nem. ~~laikotarpis~~ ^{tačiau grynais dejes} . Karis. Binkis. kūrimųje. „Kėjauai. kas“. Ji..
yra. vaizduojama. kaip. laikotarpis, knaust. žmogus. jaučią
laisvę, nepriklusomybę. bei. pat. koki. ugnį. savimi.. Kiekviena
jausmas. žmogus. yra. ištroškęs. nuotykų. ir. nematygstantis....
vietoje.. Išdirsite. net.. leiskit. gū. auti.. su. pavesozim, kuris
ypa. ^{simbolizuoja} ~~ypa~~ atgimimą. bei. jausmų... Lyrinis. subjektas.
yra. pojėgus. aplinkai. bent. ko. kas. žiūdis. bei. sieloti. net..

dzielnicowosci, swajnosci, i. t. k. l. o. j. g. a. m. y. s. t. e. i. s. t. a. d. o. a. z. i. n. o. z. i. c. i.
 j. e. g. u. i. s. t. e. l. i. i. z. i. g. r. a. c. i. a. d. e. l. e. s. y. e. l. y. v. i. s. s. u. b. j. e. k. t. a. s. g. a. l. i. s. t. a. i. s. t. i. ...
 p. a. d. z. i. a. n. o. s. t. e. j. a. n. i. a. g. y. v. e. i. m. o. s. k. e. n. g. u. s. i. e. l. e. s. i. l. o. z. l. e. s. i. e. s. y.
 j. o. m. m. a. s. i. m. a. g. u. s. j. a. n. i. c. i. a. s. i. g. a. l. i. n. o. s. y. j. a. n. i. e. g. u. s. ^{z. y. k. o. z. y.} p. a. r. i. e. t. i. ...
 k. i. e. l. i. e. s. y. s. e. w. o. n. o. z. y. i. s. p. l. e. t. i. k. e. n. t. k. o. b. i. e. k. l. i. e. t. z. i. M. a. r. i.
 k. o. z. y. s. u. w. e. j. u. s. t. a. i. s. t. i. k. i. n. k. a. u. t. e. s. i. i. o. n. i. e. s. i. e. t. o. h. u. m. a. n. o. s. t. ...
 j. o. m. m. y. s. t. e. j. e. i. m. a. g. u. s. w. e. j. a. n. i. a. j. o. t. i. e. s. y. a. p. r. i. k. o. j. i. e. n. o. s. y. i. s. t. a. c. h. e. s. t. a. ...
 k. a. d. i. s. k. a. i. s. o. t. a. r. y. s. i. s. u. i. e. k. t. a. s. u. e. s. i. k. o. j. i. e. t. y. e. l. y. v. i. s. i. a. s. u. b. j. e. k. t. y
 p. a. r. i. e. ^{p. a. v. e. s. a. r. s.} ... k. a. d. d. o. s. p. a. r. i. k. i. e. t. y. i. s. t. a. s. i. j. o. m. m. y. s. t. e. j. o. ...
 n. a. p. l. i. e. s. t. z. i. ... M. a. r. i. e. B. i. n. k. i. e. e. k. i. e. r. a. t. y. j. e. j. o. m. m. y. s. t. e. j. e. p. r. i. e. t. a. i.
 t. y. t. a. k. a. i. p. i. l. n. a. s. j. a. n. n. a. t. i. s. i. d. e. s. e. n. e. r. g. i. j. e. s. k. e. i. s. w. a. g. n. o. s. i. e. s. ...
 k. a. i. s. o. t. a. r. y. s. i. s.
 K. i. n. o. l. l. u. e. l. i. c. h. e. s. i. s. i. z. i. n. y. j. e. s. t. o. h. a. r. a. j. o. m. m. y. s. t. e. j. e. ...
 w. a. i. s. d. u. o. j. o. n. a. s. k. a. i. p. i. s. t. a. g. u. s. i. s. i. z. d. y. j. e. i. s. t. u. n. e. d. e. g. o. r. a. t. i. ...
 j. e. g. a. i. s. u. g. o. l. i. s. i. s. P. a. e. t. a. s. r. a. g. i. u. s. i. a. k. a. d. t. a. e. n. e. r. g. i. j. a. k. i. e. t. y. ...
 p. i. l. n. a. i. i. s. t. a. n. d. o. j. o. n. a. s. g. e. r. a. n. i. a. s. k. u. c. h. a. t. a. i. s. i. n. y. s. i. d. y. t. i. g. r. e.
 d. o. r. b. a. s. j. o. m. m. y. s. t. e. t. a. i. k. a. i. s. y. k. e. s. i. e. s. t. u. n. e. t. i. m. a. g. u. s. t. u. r. i.
 d. i. e. n. g. i. a. n. n. i. e. s. j. e. g. u. s. d. a. r. b. z. i. j. t. o. d. e. l. v. e. r. t. a. d. i. e. l. t. i. k. a. d. ...
 k. e. l. i. a. n. t. u. r. e. t. u. n. t. o. s. w. e. k. l. a. s. w. a. i. s. i. u. s. N. e. s. w. e. r. b. r. e. s. ...
 t. u. n. i. w. e. d. a. n. g. a. r. u. a. i. s. i. j. e. g. u. s. P. a. e. t. a. s. r. a. g. i. u. s. j. o. m. m. y. s. t. e. j. e.

Žmogus. si. e. t. i. d. e. a. t. a. z. u. m. a. s. , d. a. r. d. i. s. t. u. m. a. . l. u. i. . t. u. r. i. t. i.
s. a. u. o. . i. . d. e. l. u. s. o. . j. a. u. n. y. s. t. e. j. e. ž. u. o. g. u. s. . t. i. b. i. . s. k. o. m. u. n. i. s. t. a. i.
. s. i. e. d. a. , t. a. i. a. s. . . . s. u. . k. a. i. k. u. t. a. i. . p. r. a. m. y. k. a. t. e. , . k. u. o. m. e. t. i. s. i. s. i. ž. e. d. o. u. e
j. o. ž. . d. e. l. . . m. o. d. e. r. i. s. t. i. n. i. ū. v. e. r. t. y. k. i. ū. i. . s. e. v. e. n. i. e. s. . g. e. r. a. v. i. s.
l. o. t. o. s. . r. o. g. i. n. a. . j. e. m. u. s. l. i. n. ū. t. o. k. u. l. e. t. i. , . . g. r. a. i. . . i. s. v. e. n. o. l. a. t. i.
s. a. u. o. . g. y. v. e. n. i. m. ū. , . . p. a. t. i. s. t. i. . p. a. . s. e. v. e. a. . k. a. i. ž. e. l. i. j. . ž. e. n. t. o. l. o. g. a.
j. a. u. n. y. s. t. e. j. e. . n. y. r. i. i. n. t. i. n. e. . y. v. e. . t. e. i. p. . p. o. t. . t. i. n. g. i. n. y. s. t. e. j. , k. u. r. i.
g. a. l. i. . s. v. i. l. n. g. d. y. t. i. ž. u. o. g. ū. i. j. o. . v. i. a. ū. g. y. v. e. n. i. m. ū. l. u. d. i. s. t. a.
r. o. g. i. n. a. . j. e. m. u. s. l. i. n. ū. . i. n. t. i. . p. a. v. y. r. d. j. . i. s. . d. a. r. d. i. s. t. i. ū. . b. e. n. d. r. a. u. m. ū. i. ū. ,
p. a. s. i. s. e. n. t. i. . i. s. . j. o. ž. . m. e. i. b. l. a. s. . j. e. g. ū. . k. a. i. . n. a. r. a. . d. i. s. t. i. P. o. e. t. a. s.
k. a. i. . r. o. d. u. o. j. a. k. a. i. . j. a. u. n. y. s. t. e. j. k. a. i. . k. a. t. a. r. p. i. j. , . k. u. o. m. e. t.
ž. u. o. g. u. s. t. u. r. i. . d. a. n. g. i. a. n. s. i. e. . e. n. e. r. g. i. j. a. s. , . k. u. r. i. ū. . v. e. r. t. a.
i. s. v. e. n. d. a. t. i. . d. a. r. d. i. n. i. . i. . d. a. r. a. n. a. . g. y. v. e. n. i. m. i. n. i.
. j. a. u. n. y. s. t. e. . t. a. i. . t. v. z. b. ū. t. . p. o. t. a. s. p. o. l. i. v. i. n. g. i. a. n. s. i. e. s. . g. y. v. e.
v. i. m. a. . d. a. j. p. a. P. o. e. t. a. i. . j. ū. . g. a. l. i. . s. t. v. a. r. d. u. o. t. i. . i. v. a. i. r. i. s. i. s.
l. ū. t. o. l. o. s. . l. a. r. y. s. . P. i. n. t. i. s. . e. i. . k. e. r. a. s. t. y. j. e. , V. e. j. a. v. a. i. k. i. s. p. o. s. t. a. t. o.
j. a. u. n. y. s. t. e. j. . k. a. i. p. . k. a. i. s. v. e. s. , j. a. m. a. t. i. v. i. s. . e. n. e. r. g. i. j. a. s. . k. a. i.
o. b. i. s. t. y. l. e. s. . k. u. r. i. a. n. ū. . j. e. u. s. u. n. ū. T. e. b. ū. t. e. n. t. . t. e. d. a. p. i. l. o. l. a. u. e.
s. a. v. a. . s. v. a. j. o. n. e. s. i. b. e. n. d. o. m. e. k. u. o. . d. a. n. g. i. s. u. . p. o. t. i. s. t. i. . k. i. s.
d. e. l. t. o. V. i. s. e. o. s. . l. u. d. i. s. t. a. e. i. . k. e. r. a. s. t. y. j. a. l. a. b. a. r. a. v. e. i. r. d. u. o. j. a
p. o. s. t. a. t. o.

Šis laiškas
 iš JAV... kaip pareigo, dirbti. Šaukiant... kitiems...
 siekti laisvumo... Tėvų... Europos jaunystė...
 kurias... doriai... taisyklėms... Jauvytė
 tai... ^{paty}...
 jo... metu... stranda... savo... pilname...
 niekiam... slopinti... Tada...
 tai... greičiausiu...

2 tema

Ar fizinis atotrūkis nuo Lietuvos turi įtakos dvasiniam ryšiui su tėvyne? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Dalios Kuizinienės tekstu ir pasirinktais lietuvių literatūros tekstais.

Ponižej pavyzdys, w ktrym zdajacy otrzymal maksymalnā liczbę punktów za realizaciję wszyckich kryteriów.

Przykład 2.

Rytis yra tarp piliėcio ir šalies kuroje
 gimė ir augo, ^{apgaubtas} ~~apgaubtas~~ tradicijom ir papročais
 vis ^(nu laiku) ~~augo~~ didėja ir stiprėja, ^{ėja} ~~nu~~ ^{laiku} ~~laikais~~ Palikti
~~šios~~ tėvynė, kai jau ji yra tau labai artima
 yra šanda. Toliau ~~atogrūdis~~ ~~kuo~~ ~~didėja~~ ~~giliau~~
~~pažįstai~~ ~~magistram~~ ~~bei~~ ~~už~~ ~~klūpani~~
~~didėja~~ ~~Italija~~ ~~i~~ ~~dešimty~~ ~~laimens~~ ~~ryš~~ ~~tarp~~
 fizinis atogrūdis nuo Lietuvos turi didelės
^{os} ~~italas~~ dvaniam ryšiai su tėvynė. Tai ^{(ypat} ~~pažįstai~~
 emigracijoje, Antro Pasaulinio karo metu.
 Fizinis atogrūdis nuo tėvynės, priadina
 gileni, tautini, sąmoninguma, ^{šlaunio, liudėio} ~~bei~~ ~~suvokimo~~
 ir ugerio deua
 didios ~~se~~ ~~jos~~ ~~vartės~~ ~~už~~ ~~tarp~~ ~~gilesnis~~.
 Dvanis ^{Vinco Krivis} ~~ryšis~~ ~~buvo~~ ~~įsamus~~, Daino ^a ~~je~~ apie
 oro, ^{partė} ~~me~~ ~~yra~~ ~~puistatomas~~ ~~kaip~~
~~tėvynės~~ ~~už~~ ~~tarp~~ ~~už~~ ~~veikėjo~~ ~~iz~~ ~~gimtos~~ ~~viėtos~~, ~~pažįstai~~
~~pažįstai~~ ~~už~~ ~~tarp~~ ~~už~~ ~~veikėjo~~ ~~iz~~ ~~gimtos~~ ~~viėtos~~, ~~pažįstai~~
^{supantais} ~~pažįstai~~ ~~pažįstai~~ ~~buvo~~ ~~užvalinta~~

manau, ^{Ten} ~~bet~~ ^{o vis dėlto} turėjo ^{mano} manumyri, ^{to}
 vandens patogu ~~na~~ ^{o vis dėlto} ~~quo~~ ^{to} jis nepaisė.
^{A10} ~~mes~~ ^o svarbiausia vertę buvo laisvė ir
 gyvenimas savoje aplinkoje, ~~šiuo metu~~ ^{o & ne patogu}
 šis vaidis yra lyginamas prie ^{išvijos}
 Žmonių tragizmo. Taip, Italijoje XX a.
^{gyvenimo sąlygos buvo} ~~buvo~~ ^{esnės} ~~daug~~ ^{ir} ~~pažangios~~ ^{esnės neil} ~~saugios~~ ^{lietuviai}
 bet ^{tuos laikus, tai nebuvo} ~~ta~~ ^(vertės) ~~nebuvo~~ ^{firmos} ~~firmos~~ ^{libros} ~~libros~~ ^{svarbiausias}.
^{duainis}
 Rūšis tarp žmogaus ir tėvynės diidejo
^e ^{Prievarta} ~~maumė~~ ^e ~~Palikti namus bei laisvę~~ ^e ~~prievara
 yra ~~laikoma~~ ^{bei didelis} ~~iššūkis~~ ^{iššūkis}. ~~Už~~
^{Rungtis} ~~Už~~ ^{in tėvynės} ~~tarp~~ ⁱⁿ ~~žmogaus~~ ^{lietoje} ~~toloje~~ ^{toloje} ~~jis~~
^{vo} ~~atsija~~ ^{vo} ~~Atskleidė~~ ^{Atskleidė} ~~nuožmę~~ ^{nuožmę} ~~ir~~ ^{ir} ~~neimama~~ ^{neimama}. ~~Ta~~
~~Ayas~~ ^{atpindai} ~~yra~~ ^{pažadai} ~~žmogaus~~ ^{pažadai} ~~p gyvenan-~~
 cio ^{lietoje} ~~lietoje~~ ^{lietoje} ~~lietoje~~, ^{lietoje} ~~prievara~~ ^{išvėdinti}.
 Daugis ^{kužinienei} ~~kužinienei~~ ^{aprašymuose} ~~aprašymuose~~ ^{surandame}
 mintis, ^{po} ~~po~~ ^{is} ~~is~~ ^{apleisti} ~~namus~~ ^{namus}, ^{kaime} ^{kaime}
 tam ^{filu} ~~filu~~ ^{biudu} ~~biudu~~ ^{kaime} ^{kaime}
 buvo ^{lygi} ~~lygi~~ ^{namais} ~~namais~~ ^{reisti} ~~reisti~~ ^{minti} ~~minti~~. ^{kaime} ^{kaime}
 Žmonės ^{taip} ~~taip~~ ^{pat} ~~pat ^{lentis} ~~lentis, ^{badavo} ~~badavo~~. ^{Svarbiausia}
^{Emigracija} ~~Emigracija~~ ^{gyvenanti} ~~gyvenanti~~, ^{emigracija} ~~emigracija~~ ^{plūte} ~~plūte~~,
 jam ^{buvo} ~~buvo~~ ^{laisvė} ~~laisvė, ^{bet} ~~bet ^{mintis} ~~mintis ^{toler} ~~toler ^{nuvargytas} ~~nuvargytas ^{gyvenimas}
^{po} ~~po~~ ^{lietuvių} ~~lietuvių ^{keičia} ~~keičia ^{glėbtį} ~~glėbtį~~ ^{bei} ^{išsivysti}
 buvo ^{jam} ~~jam~~ ^{beprasmis}.~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Liekvičis, tačiau geografinė padėtis miestais
 melira Lietuvoje, tik ⁿⁱ ~~tačiau~~ ⁿⁱ ~~tačiau~~
 parodo, jog ~~lietuvių~~ ^{net} ~~su~~ ~~teivyme~~, gaili
 didėti, ~~reikiant~~ ^{net} ~~bei~~ ~~ten~~ ~~fišchai~~ ~~taurus~~
 melira. „Daina apie Arą“ salio, jog
~~ilgais~~ ~~duoda~~ ~~stausmas~~ ~~teigia~~ ~~augina~~ ~~ištvėrimingumą~~, bei
 meile, ~~teivyme~~, ~~kuriniai~~ ~~sutam~~ ~~kuriniai~~,
 mintys ~~sutampa~~, ~~nes~~ ~~ir~~ ~~patvirtina~~ ~~jog~~
~~gyvenimas~~ ~~lietuvių~~ ~~tarp~~ ~~lietuvių~~, ~~piliety~~ ~~neatopina~~
~~drauginio~~ ~~ryšio~~
~~to~~ ~~drauginio~~ ~~ryšio~~, ~~tarp~~ ~~imagam~~ ~~ir~~ ~~Lietuvos~~.
 Atvirkščiai, jis ~~augina~~ ~~bei~~ ~~stiprina~~.
 Išeivija ~~pažeikė~~ ~~poet~~ ~~žmonių~~, ~~ryšio~~ ~~su~~ ^{draugini}
~~ryšio~~, ~~su~~ ~~teivyme~~. Išvaidavimas ~~ir~~ ~~Lietuvos~~ ~~reikšė~~
~~paradimą~~ ~~o~~ ~~graudis~~ ~~rausis~~.
~~je~~ ~~jiems~~ ~~praranta~~, ~~ryšio~~, ~~Teivyme~~ ~~tapo~~ ~~jiems~~
~~klapesiu~~, ~~okausmu~~. Dava ~~kurinčios~~ ~~teigia~~,
~~jog~~ ~~poetas~~ ~~išeivijos~~ ~~poetai~~, ~~išreikšdami~~ ^{savo} ~~ka~~ ~~kurijoje~~
~~įsalydavo~~ ~~stau~~ ~~liūdesį~~, ~~pariūnūdavo~~ ~~patikėtosi~~
~~teivymės~~ ~~motyvo~~. Lietuva ~~bruo~~ ~~jiems~~ ~~praranta~~ ^u
~~ryši~~. ~~Knyga~~ ~~ir~~ ~~Atli~~ ~~Tolu~~ ~~mestynuo~~ ~~Tolu~~
~~teivymės~~ ~~matymas~~ ~~at~~ ~~atirpindami~~ ~~Kario~~ ~~Bradū~~

no karyžoje. Eilėraštis „Svetima duona“ pristato
emigranto tragizmą. Už gyvenimas ličioje
Talyje ~~viss~~ karo metu, ~~visuam~~ ~~mentalei~~
lyginiam subjektui: visišvai nemokile' laimer.
Jam meiluku valgyti: ~~neting~~ ~~duona~~, nepatogu
gyventi tarp lietotautu ir minkimi jop
Ašvynėi kendo. Pradžias buvo Egzodo
Jsujo i ličio & Taly karo laikotarpia.
pėtu, ~~Talyje~~ ~~ilgesis~~, ~~duona~~, ~~It~~
~~patikimas~~ ~~Talyje~~ ~~ji~~ ~~nušide~~. ~~Isuštomas~~ ~~it~~
gimtosis ~~duona~~ ~~ji~~ ~~nušide~~. ~~neatir~~
duona" subjekto nepalėps laisvai atsiranti
kioje Talyje, ~~Pradžias~~ ~~ta~~ gaime tapanti
ir ~~veikiv~~ ~~veikiv~~ ~~Pradžias~~ ~~pradžias~~ ~~A. Pradžias~~,
~~pradžias~~ ~~taip~~ ~~Isivija~~ gali ~~At~~ ~~nunoliot~~
~~malona~~ ~~Imogaus~~ ~~taip~~ ~~duona~~ ~~taip~~
~~taip~~ ~~teigė~~ ~~Ryzy~~ nebira fiziska, bet
duona, yra tai ~~ta~~ ~~ilgesys~~, ~~bet~~ ~~ta~~ ~~ne~~
tai skatinimas veikimui: ~~ja~~ ~~ta~~ ~~ta~~ ~~ta~~
užtefimui.

fizinis atotrūkis nuo Lietuvos turi

..italos dwanicam rypui su tevyne.
 Visiems ^{tiems, kurie} ~~ypa~~ ^{myli} ~~ypa~~ ~~manigypimo~~ su
 gimta, ~~salim~~ ~~ypa~~ ~~ypa~~ beprotiskai sunku
 je, ~~paib.~~ ~~Atitid~~ santyliai taci buti visdu,
 tadai lieviemas ~~parilegta,~~ ~~parilegta~~ bei
~~lindu~~ ~~tevyne~~ ^{ei} ~~gimo.~~ bei liudi lai tevyne
 uencia. ~~Realizacijos~~ ~~to~~ ~~pritu~~ ~~kaip~~ ~~ypa~~
~~reagujama~~ ~~Rea~~ ~~Kouia,~~ ~~reacujia,~~ ~~parivindsim?~~
 Pi.Tai ~~prilauso~~ nuo mus.

Problem pod lupą

Analiza prac egzaminacyjnych z języków mniejszości narodowych na obu poziomach pod kątem poprawności języka, zasobu leksyki, sposobu ujęcia tematu nasuwa kilka wniosków. Doświadczenia egzaminu maturalnego z ostatnich kilku lat potwierdzają, że dla części maturzystów skomponowanie wypowiedzi pisemnej poprawnej pod względem językowym to trudne wyzwanie.

Z kolei otrzymanie wysokiej oceny za realizację kryterium *Kompetencje i kulturowe* na maksymalną liczbę punktów, w przypadku poziomu podstawowego jest to 12 punktów, na poziomie rozszerzonym – 16 punktów, jest możliwe kiedy zdający wykorzystał znajomość tekstów z literatury białoruskiej, ukraińskiej, litewskiej i funkcjonalnie wykorzystał konteksty, np. literacki, historyczny, filozoficzny, kulturowy, wykazał się wiedzą i umiejętnościami z zakresu nauki o literaturze, nie popełnił błędów rzeczowych zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów, jak i terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej oraz przedstawił bogatą argumentację na korzyść postawionej przez siebie tezy w związku z tematem. Bogata argumentacja to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami i szeroka/wieloaspektowa, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w poleceniu, zawierająca elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem. W przypadku interpretacji porównawczej zawiera również analizę utworów.

Aby skonstruować taką wypowiedź potrzebna jest swoboda językowa, czyli znajomość zasobów leksykalnych danego języka mniejszości i umiejętne ich wykorzystanie. Zatem

wysoka ocena z *KLiK* koresponduje z wysoką oceną za zakres i poprawność środków językowych. Zróżnicowana składnia, zróżnicowana leksyka, w tym np. poprawna frazeologia, precyzyjne słownictwo umożliwiają bowiem pełną i swobodną realizację tematu. Znajomość zasobów leksykalnych języka ojczystego oraz jego norm umożliwia skomponowanie wyczerpującej i ciekawej wypowiedzi. Zdający, którzy otrzymali wysoką ocenę w realizacji *KLiK*, używali różnych rodzajów zdań, wykorzystywali bogatą i zróżnicowaną leksykę, co umożliwiło dogłębną realizację tematu w sposób swobodny i szczegółowy. Nie popełniali błędów stylistycznych, zdarzały się błędy interpunkcyjne oraz sporadyczne błędy ortograficzne. Zdając, którzy otrzymali niską liczbę punktów w kategorii *KLiK*, ograniczali się do zadowalającego zakresu środków językowych, który umożliwił realizację tematu, ale w sposób powierzchowny. Używali w większości prostej składni. Największy problem stanowiły błędy językowe, wynikające z zastosowania błędnych form deklinacji, koniugacji oraz używania kalek językowych z języka polskiego i rosyjskiego. Konieczne jest zatem pogłębianie znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego, ponieważ ograniczone kompetencje w tym zakresie skutkują brakiem możliwości skonstruowania pogłębionego toku argumentacyjnego i napisania wypracowania maturalnego ocenionego na wysoką liczbę punktów.

Język kaszubski. Poziom rozszerzony

Opis arkusza egzaminu maturalnego

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka kaszubskiego jako języka regionalnego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹ Na terenie działania OKE w Warszawie 2 osoby przystąpiły do egzaminu.

Egzamin z języka kaszubskiego polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów.

Temat 1.: *Pòkòleniowò spòdkòwizna i ji òbrôz w lëteraturze. Zinterpretuj zagadnienie. W rozwòżaniach òdwòtj sã do dokazów Syn òkrãtnika Mariana Selina i Dorada na drogã Tòmka Fòpczi.*

Temat 2.: *Òbrazë ùszlòtë w lëteraturze. Rozważë zagadnienie, òdwòtiwającë sã do załączonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczi lëteraturë.*

Wypracowanie powinno zawierać minimum 350 słów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w czterech obszarach wymagań ogólnych:

- I. Świadomość własnego dziedzictwa regionalnego.
- II. Kształcenie językowe.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.

Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 35 punktów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZU STANDARDOWYM*

Liczba zdających		31
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	2
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	7
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	7
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	15
	ze szkół publicznych	29
	ze szkół niepublicznych	2
	kobiety	17
	mężczyźni	14
	bez dysleksji rozwojowej	23
	z dysleksją rozwojową	8

* Dane w tabeli dotyczą tegorocznych absolwentów.

TABELA 2. ZDAJĄCY ROZWIĄZUJĄCY ZADANIA W ARKUSZACH DOSTOSOWANYCH

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	Ogółem	0

Przebieg egzaminu

TABELA 3. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU EGZAMINU

Termin egzaminu		8 maja 2024	
Czas trwania egzaminu dla arkusza standardowego		210 minut	
Liczba szkół		21	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		1	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		0	

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. z 2024 poz. 302).

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750).

Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. WYNIKI ZDAJĄCYCH – PARAMETRY STATYSTYCZNE*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Ogółem Formuła 2023	31	0	74	17	0	24	25
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	17	0	74	26	17	31	24
z techników	14	0	74	0	0	16	25

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. POZIOM WYKONANIA ZADAŃ

Wypracowanie			
Wymagania egzaminacyjne 2024			
Kryterium	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
Spełnienie formalnych warunków polecenia	I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego. III. Kształcenie literackie i kulturowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	I. Świadomość własnego dziedzictwa [...] - regionalnego. Zdający: 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury kaszubskiej; 3) rozumie kontekst kulturowy poznawanych utworów literackich. 1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje podstawowe motywy i toposy. 2. Pisanie. Zdający: 4) tworzy własny tekst, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi.	68

Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)	III. Kształcenie literackie i kulturowe.	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy; 2) rozpoznaje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu i określa ich funkcje; 3) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego; 4) rozpoznaje podstawowe motywy i topoty (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi, wędrowni, inne) oraz ich funkcje w utworze; 5) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 6) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, biograficzny; 7) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.	34
	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej (poziom rozszerzony); 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony); 5) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	
Struktura wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 1) hierarchizuje informacje zawarte w tekście; 2) tworzy tekst własny, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi; 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony); 5) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.	26
Spójność wypowiedzi	IV. Tworzenie wypowiedzi.	2. Pisanie. Zdający: 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie) (poziom rozszerzony).	28

Styl wypowiedzi	II. Kształcenie językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. 1) posługuje się literacką odmianą języka w piśmie; 4) stosuje zasady etyki i etykiety językowej.	29
Zakres i poprawność środków językowych	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji. 3. Komunikacja językowa i kultura języka. 1) posługuje się literacką odmianą języka w piśmie; 4) stosuje zasady etyki i etykiety językowej.	0
Poprawność ortograficzna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.	0
Poprawność interpunkcyjna	II. Kształcenie językowe. IV. Tworzenie wypowiedzi.	1. Gramatyka. Zdający: 1) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.	19

Komentarz

Analiza jakościowa zadań

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w wypracowaniu⁴

Do matury w Formule 2023 przystąpiło 31 maturzystów. Większość zdających wybrała temat pierwszy (interpretacja porównawcza wierszy o motywie spuścizny pokoleniowej w literaturze), temat drugi wybrały dwie osoby (obrazy przeszłości w literaturze).

Zamieszczone w arkuszu tematy wypracowań sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej wypowiedzi w języku kaszubskim, umiejętność czytania tekstów literackich i nieliterackich, ich analizowania i syntetyzowania w kontekście historycznym oraz kulturowym. Sprawdzały także znajomość lektur oraz kontekstów i funkcjonalne ich wykorzystanie w procesie tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej.

Część prac wpłynęła z placówek, w których język kaszubski nie jest nauczany w szkole. W pracach tych występował wąski zakres środków językowych oraz duża liczba błędów językowych uniemożliwiająca poprawną realizację tematu, a tym samym uzyskanie wysokiej punktacji w poszczególnych kryteriach wypracowania.

Temat pierwszy, to analiza porównawcza wierszy *Syn okrątnika* Mariana Selina i *Dorada na drogã* Tómką Fópcki poświęconym różnym koncepcjom spuścizny pokoleniowej. Aby skomponować wypowiedź argumentacyjną zdający powinien zrozumieć sens utworów, następnie dokonać ich analizy i porównania. Dla pogłębienia uzasadnienia tez interpretacyjnych powinien funkcjonalnie wykorzystać konteksty: historyczny, biograficzny, czy kulturowy.

Temat drugi to wypowiedź argumentacyjna w związku z tematem, jak w utworach literackich przedstawiana jest przeszłość. Do tematu dołączony był tekst *Czas żniwów*, którego autorem jest Grégór Schramke.

Zdający powinien zrozumieć załączony tekst, zinterpretować jego główne problemy oraz w toku argumentacyjnym przedstawić inny utwór z literatury kaszubskiej nawiązujący do tez zawartych w tekście.

Jeśli chodzi o realizację kryterium pierwszego, czyli *Spełnienie formalnych warunków polecenia*, to zostało ono zrealizowane przez większość zdających (poziom wykonania 68%). Natomiast kryterium drugie, czyli *Kompetencje literackie i kulturowe (w tym poziom argumentacji i poprawność rzeczowa)*, zostało zrealizowane przez zdających na poziomie 34%, kryterium *Kompozycja wypowiedzi* natomiast na poziomach: struktura – 26%, spójność – 28%, styl – 29%. Żaden maturzysta nie otrzymał maksymalnej liczby punktów w obszarze zakres i poprawność środków językowych oraz poprawność ortograficzna, jeśli chodzi o poprawność interpunkcyjną – 19%.

⁴ W cytowanych wypracowaniach maturalnych z poziomu rozszerzonego zachowano oryginalny zapis (stylistykę, składnię, ortografię i interpunkcję).

Temat 1.

**Pòkòleniowô spòdkòwizna i ji obrôz w lëteraturze. Zinterpretuj zagadnienie.
W rozwôzaniach òdwòlôj sã do dokazów *Syn òkrãtnika* Mariana Selina i *Dorada na drogã* Tómkã Fópcki.**

W większości prac oba utwory zostały porównane w pełni funkcjonalnie. Niewielu zdających jednak, realizując temat 1. zanalizowało zastosowane w wierszach środki artystyczne oraz omówiło ich rolę w utworach. Były jednak prace, w których zdający dokonali funkcjonalnej analizy i w kryterium *KLik* otrzymali maksymalną liczbę punktów – przykład 1.

Przykład 1.

Jakie wielki czeles znomy na cali swiat insodaca,
 Albert Camus: „W czelelu niacy ~~zastuguje~~ ~~zastugaj~~ za-
~~stuguje~~ stuguje na zdzirowanie niz na niezgarã”.
 To wianie ~~zdzirowanie~~ co w czelelu ~~drzewo drzew~~
 drzewie je ~~pi~~ snõca, czãscã narzãgõ jistnienie. Pokõ-
 leniowõ spadliõwna je õd zawsze je wãc ~~pi~~ pãsznym
 oraz wãdzatim, a nawetka ~~zãszaj~~ miãkczãcim, mo-
 tivem wystãpiãcym w literaturze ~~pi~~ kãsiebsci,
 pãlsoci i pã prõwdzã talize swiatow. Obejmijã õna
 bõniem tematã ~~mitotã~~ xpantãwõniã gwõsno, z ~~ta~~
 jãwernotã ~~pi~~ jednostowã, jej placem w sùnãce wãzna-
 czonym przez wãszniãszã generacjã, mitotã do
 tatoziãwã ~~pi~~ ~~Kãdka mõmie wprõwdzã tãwã~~ ~~teliste~~
 jãzãka, kulturã, zwãkõw, spadliõwnã ~~wãrtnotã~~
 wãrtnotãw moralnãch... Kãdka mõmie ~~prãkãdã~~ ~~roz~~
~~mãjã~~ ~~prãkãdã~~ ^w ~~prãkãdã~~ rozmãjãtãch ~~õ~~ ~~õrtãch~~ ~~õrtãch~~
 w literaturze. Chõbã Hieronim Dãrdowstã, dõtãren
 w swõjich ~~telis~~ ãtwõracu ^{jak na prãkãdã} ~~prãkãch~~ ~~je~~ „Hymn kãsiebsci”

~~niepamięta~~ ~~niepamięta~~ słowa lumiejscowi^o słowa: "Nigdzie
do zgłębnie nie pniłda, Kaszibi", czy "Polski^o miana, polski^o
mowa nigdzie nie zadziwie", ~~które~~ ~~chcienne~~ są ~~to~~ ~~głównym~~
znakiem jawnoty ~~które~~ ~~narodowo~~ ~~języka~~ ~~ona~~, ~~chcienne~~
została mu przekazana przez przodków jako eleme-
nt pokoleniow^o spadkow^o. Je to ~~nie~~ temat żywoty,
bogatny w interpretacje i poriszajacy ~~z~~ ludzkimi
emojami i wścizca. ~~Polski~~ Jak je ona ^{wiac} ukazana
w literaturze? ~~jako~~ ~~ta~~

Pokoleniow^o spadkow^o to nie je leno dwiedzietno
kulturowy ~~czy~~, historyczno^o, czy materialno^o, jak skansen,
~~które~~ ~~ta~~ ~~jak~~ ~~ten~~ ~~w~~ ~~Wdiedzech~~ ~~Kinowsuch~~, ~~nie~~ ~~haft~~
sodmefarano^o haft kaszibow. Je to ~~motiw~~ talize temat
autentyczny dla kazdego z nas, chcien młecy w se
mniastwo wścizc. ~~?~~ Dla podmiotu lirycznego w dolozie
Marilna Selina pt. "Syn okratnika" pokoleniow^o
spadkow^o je sa ~~je~~ ~~okratniczi~~ ambicje, zamitanie
do kranog, a take wnascewie mija na zoty zec^o,
~~stacim^o~~ ~~chcienne~~ ~~prezimije~~ ~~on~~ ~~od~~ ~~stacim^o~~ ~~i~~
swiego starca oraz tatka. Chce jisc ~~z~~ jich szlachama

i zostać, określonym. Na początku swojego utworu
 mówi o tym, że młoda go wita („Kiedy młoda mi
 wita na dzieńki swoje”). Młoda jest personifikacją
 Osoba liryczna przybliża nam swoje losy i historię
 historii rodziny. Młoda białka młoda i biała dziewczyna,
 młoda zegnana swoim cieniem. Młoda, że z kiedym wamaga
 odciekło z domu i z kiedym tam wróci. Młoda
 sobie, że je na młoda, ciekawo młoda nim, ^{waga} młoda o wamaga.
 Młoda celu młoda słowa: „[Okręci] Tak młoda biała
~~poziemi wata straci~~ przez scenę młoda; É je
 z młoda w młoda, é we swe dierch biała młoda
 Odyseusz do swej Hani. Odyseusz so do historii swej
 Jani, gładząc, że stawa i je, tej białe o określonym,
 młoda je mu do nich jasno, drudniak po nich
~~młoda~~ młoda do młoda, a na koniec zwraca się do
 swojej cieniu, ciekawo ośmady, że ciekawo parowy
 z wamagi, na stare lata, na wdór pradžuków, białe
 „choć wszędzie je dobre, domy le je rój. Postara
 postara kłamięgo pokonyje nam, że pokonyje
 spódkowa to biała wamagi młoda młoda, młoda

i pasja anar juwermata òkrãtwaś.

~~Przebieg~~ ~~historii~~ ~~Tragedii~~ Tomka Topka piãce 0 podobno
 zspadliwienie, co Marjan Seln. W jego wierszu podmiot
 tyy. Wrażo zwraco so do seina. Mziung wiele strãddliw
~~at~~ stylizujyeh ^{np.} zdrobnień, dntimie pãkarëj, jich
 bliskim relacje („Synku” „pãflaj”). Chce on przek-
 zac ~~nie~~ swiemu dëcku dntedukow w postawy
~~małoc~~ pãskoleniu moprotë swëgo ~~do~~ doświãdze-
 niu „prãd zewwëch. Gãdã, ie swiat je petyu
 zagrocieńiw, ale chce bë wãdi doświãdzić ~~swa~~ go,
 chce mu go pãkarac i òstrec przed nim. ~~At~~
 Kochajuy ojciec oje òstnega cina, ze dokonywanie
 wyborów to wãsc zecigã, ale chce bëc wspominiwy.
 Ma oje on (sin) pãwnijac ò prãdach, dntimie
 oje mu przekonal i nspãwina je.

~~At~~ ~~Małoc~~ ~~historii~~ ~~Tragedii~~ Obrãnie pãskoleniu spãdkowtwe
 w literaturze sã pã prãdnie rozmijã. Pozwalajã, ustawanie
 so nad kondicjã wtëka w kntee, istoty ludzci uatine
 anar ~~to~~ tom co nãm zãstaje pã upniãduyeh pãlidenãch.
 Obrã antony pãwflacuyeh telestom rãzujyeh bikadujeh
 strãddliw stylizujyeh, zwrãduw i ~~z~~ bë kantyzac
 i opãwredie ò wspomnãtium zagrocieñiw jacim
 je pãskoleniu
 spãdkowizna.

Temat 2.

Òbrzez ùszlòtè w lèteraturze. Rozwazè zagadnieniè, òdwòliwajacè sã do załączonégò tekstu i wèbrónégò dokazu z kaszëbsczi lèteraturè.

Wybierajãcy temat 2. nie odnosili siã do innych obrazów przeszłości, traktujãc wãsko temat i wiãzãc jego realizacjã tylko z załączonym tekstem mówiacym o zwyczajach podczas okresu żniw.

Zdajãcy wykazali siã znajomosciã lektur, do których siã odwoływali. W żadnej z prac nie pojawiały siã pomyłki w imionach czy nazwiskach postaci, postaciom tym nie zostały nadane cechy im niewłaściwe oraz właściwie zostały przywołane pojęcia i terminologia historycznoliteracka czy teoretycznoliteracka.

W większości prac zakres środków językowych był zadowalajãcy lub wãski. Najwiêcej błędów językowych pojawiało siã w obszarze leksyki (wyrãżnie widoczne były braki w swobodnym posługiwaniu siã słownictwem kaszubskim). Czësto pojawiały siã w pracach nieodpowiednio dobrane słowa (zdajãcy używali słów o innych niź zamierzone znaczeniach), polonizmy, kolokwializmy. Drugim pod wzglãdem liczebności obszarem generujãcym błędy językowe była fleksja. Zdajãcy czësto stosowali nieodpowiednie końcówki fleksyjne, co skłania do refleksji, że naleźy położyć szczególny nacisk na kształcenie w zakresie gramatyki języka kaszubskiego. Brak umiejëtności zastosowania reguł gramatycznych oraz nieznanomość zasobów leksykalnych kaszubszczyzny uniemożliwiały pełnã i swobodnã realizacjã tematu.

Były teź przykłady realizacji tematów, w których wystãpiła zróżnicowana skłãdnia (zdania pojedyncze, złożone, a nawet wielokrotnie złożone, czasami pojawiały siã teź równowaźniki zdania, imiesłowowe równowaźniki zdania, uźyta została strona bierna) – przykãd 2. Poniźsze wypracowanie zostało ocenione wysoko teź w kryterium *KLiK*.

Przykład 2.

..... Tak to ju u zecm je, ze starchnota.....
.. pnehôdô chûtcu nizlê bësme tegò chcéłé.....
.. Cûoniek sã rochny, tej jidie do sukôté, do.....
.. robôté i ~~mu~~ ^{u tim} mù lëno ~~daöstôwô~~ ^{daöstôwô} sã legnôc ~~na~~
.. stôn ~~mu~~ zôfie ë môwic rsiãnc.....
.. Ale to, czegò òn sã naucit za iecé, to je.....
.. jegò Terôzka òn mōië sãôjô urotac pnekôzac.....
.. mTôdémù ~~paôkôleniu~~ ^{pôkôleniu} Sòm doch tãj dostôł u.....
.. spâdkôchinie ~~u rëni~~ ^{u rëni} hiôłdù pôkladé mōdroscé.....

..... i ~~.....~~ bez ti niédhë... guëšno... bë... so.....
 .. radë... nie... dõt... Na... dokázanie, ze... pòkoleniowò
 .. spòdkòwina... je... hòina... meuz... h... ohejach... lëduy...
 .. hiele... pisònow... i... p'arëtòh... ~~.....~~ ukòzawò.....
 .. tem... motih... h... suòji... lëterature... Jednima... z.....
 .. nich... bëlë... Marian... Selin... i... Tòmk... Fòpka.....
 Za... cüm... màina... barzi... testnëc... jak... za
 seëmòtem... mòna, mòstkg... briz
 .. ~~.....~~ abò... tész.....
 .. ~~.....~~ h'atòw? .. ò... tim... pisze
 .. ~~.....~~ Marian... Selin... h... suòji... wiéncë... "Syn... òk'atnika"
 .. ~~.....~~.....
 .. Podmiot... linyany... rozpòwiòdë... sã... ò... tim... ,... äe.....
 .. za... s'etë... rk... bãolze... mùsüt... sã... rozstac... ze... shòjg.....
 .. chëcu... h... rëbaccu... usë... ë... rëgnze... sã... h... mòne.....
 .. ~~.....~~ Ta... pragnienie... rëszëniégò... ~~.....~~ h.....
 .. h'atki... mòne... ~~.....~~ wòròz... barzi... ^{h nim} nasòstò.....
 .. Mìlota... do... dnifòkaniégò... òn... dostòt... pò... suòjim.....
 .. tatkù... dnterën... z... kòlëji... dostòt... jã... h... spòsobie.....
 .. ~~.....~~ òd... ^{shòjigò} ~~.....~~ òjca... Tak... tész... h... ti... rochènie...
 .. mólégò... sã... pòkoleniowò... spòdkòwina...
 .. dntërng... je... lubòta... do... pnemienanié... swiata.....

..bãdżc.. òkrãtnika.....
Ku rënce.. mãne.. nie.. je.. blòs.. Hòżny.....
 ..lëno.. dlò ~~òsobie~~ òsobie.. mòhigcy.. H.. wiéncé.....
 ..~~òno~~ Òno.. bëto.. ,.. jes.. i.. bãdżc.. bùchuz ^{kanëbscë kòjnc.} ~~kanëbscë~~.....
 ..Pnëstojc.. ò.. tim.. chãcë.. kanëbscë.. piesnie.. taui.....
 ..jak.. „..Hej.. mone.. mone”.. abò.. „Szëmòt”.. H.....
 ..chtënym.. spiehómé.. -.. Mone.. z.. rodzic.. zemiç.. spnegłé.....
 ..głãbisk.. ,.. H.. seica ^{naji} ~~nie~~ Hległé.. Niech.. dëch.. głòs.....
 ..thbi.. sã ^{rouòsò} ~~nie~~ .. nas.. kasie bóm.. lepsu ^{spòsò} ~~spòsò~~.....
Dokòz.. chtëren.. napisòt.. Tòm..k.. Fòpka.....
 ..ò.. narzie.. „.. Dorada.. na.. dragã”.. ,.. to.....
 ..kòlejny.. pnëktòd.. stamòigcy.. òbròz.. pòkòleniòwò
 ..spòdkòwné.. Autor ~~nie~~ .. napisòt.. gò.. z.....
 ..perspektiwé.. òjca.. dòjãcégò.. radé.. suòjimù.. synkòwi:
 ..Chce.. òn.. gò.. pnëùrëc.. ò.. tim.. ,.. ze.. *.. stegna.....
 .. ^{ledzicégò} ~~nie~~ .. zëcé.. ,.. je.. ~~nie~~ .. nie.. nòz.. dragò.. Ciasò.....
 ..biòd.. tak.. ,.. ze.. cùòwieh.. nie.. uie.. *.. gòhe.. mò.. jic.....
 ..i.. jawni.. ~~nie~~ .. uierënk.. mò.. ~~nie~~ .. òbròc.. Do.. tegò.....
 ..Hszëtciégò.. dochòdò.. tei.. sprawa.. à.. pàwnégò.....
 ..losu.. ,.. chtëren.. lubi.. zaszëpòzac.. nas.. pniknima.....

..... niespãdrajnoscamã ^{tauma jak biãda} ~~.....~~ Tak õ to ojc dõwõ
 dreckõ ã spõdkõitnã
~~.....~~ põrã dobrich rad
 2 õbu dokõrõu jarno je. uidec, ze
 .. lãdre wiedzno ~~.....~~ drelã i. ucyg
 .. drelõ sã romajitima spõdkõitnã mõina
 .. to ðb ùrdnec nie dëcht le w literaturne,
 .. ale w dnydnõch czasach, ciej ze tak
 .. wiele „Remõsõich dresõu” stãrõ sã õstauic
 .. tãli kulturãch skõrbõu Hermã na to
 .. chõbã Heronikã Kõrthals i Dammokã Kuichõnsko,
 .. ~~.....~~ Tõmka Fõpke czã Jenõgõ Stadwascrõgõ,
 .. a pãede usiãtãim nasõich sukõmõch, na pñõmia
 .. Katamynã Bõtõuskõ, Wandã ten Cedrouskõ i
 .. Danutã Piodh To guõsno tã lãche
 .. õstõhãjõ nõuiksõ datõnk ^{ispõdkõitnã} dlõ
 .. mtdãch Kasrõbõu

W większości prac zachowana była spójność wypowiedzi zarówno wewnątrz zdań, jak również między zdaniami. Zdarzały się natomiast logiczne niekonsekwencje w obrębie poszczególnych części wypracowania lub poprzedzających akapitów.

We wszystkich pracach styl wypowiedzi był stosowny. Zdający konsekwentnie posługiwali się jednym, wybranym stylem, nie mieszały różnych stylów wypowiedzi, nie było też w pracach słownictwa charakterystycznego dla stylu potocznego.

Wnioski i rekomendacje

1. Analiza rozwiązań zadań w teście językowym potwierdza obserwacje z lat poprzednich, że sporo kłopotów sprawia zdającym dostrzeganie i nazywanie cech językowych tekstu oraz analiza budowy struktury tekstu, czyli należy doskonalić świadomy odbiór treści ukazujących się w różnych źródłach informacji.
2. Większość zdających potrafi określić/wybrać styl tekstu, ma jednak problem z nazwaniem jego cech.
3. Niską punktację otrzymują zdający za zadania dotyczące znajomości zasobów leksykalnych języków ojczystych, czyli za zadania polegające na dobieraniu synonimów, antonimów do słów należących do języka literackiego.
4. Części zdających sprawia trudność sformułowanie argumentu wobec podanej w zadaniu tezy, czyli skomponowanie krótkiej, pełnej pod względem treściowym, jednak zwartej informacji. Należy ćwiczyć umiejętności formułowania jednoznacznej, przejrzystej wypowiedzi bez skrótów myślowych, ale także bez dygresji.
5. Po analizie wyników zadań zawartych w testach ze znajomości lektur i kontekstów z białoruskiego, ukraińskiego oraz litewskiego można stwierdzić, że znajomość tematyki podstawowych lektur jest zadowalająca.
6. Podobnie jak w roku ubiegłym kłopot zdającym sprawiły zadania, w których należało powiązać cechy charakterystyczne dla danej epoki/konwencji z konkretnym utworem literackim, czyli należy doskonalić kontekstową interpretację utworów.
7. Zdający dobrze radzą sobie z rozpoznawaniem gatunków utworów, czy typu liryki, ale problem stanowi sformułowanie (na przykładzie załączonego fragmentu tekstu) cech gatunkowych lub określenie cech danego typu liryki. Poetyka gatunków warunkuje w utworach prozatorskich np. typ bohatera, narracji, przestrzeni. W toku nauki szkolnej można zatem ćwiczyć formułowanie cech gatunkowych, odnajdowanie cech właściwych dla danego typu liryki w konkretnych utworach literackich.
8. Analiza prac egzaminacyjnych na obu poziomach pod kątem poprawności języka, zasobu leksyki, sposobu ujęcia tematu również nasuwa kilka wniosków. Podobnie jak w latach poprzednich dla części maturzystów skomponowanie wypowiedzi pisemnej poprawnej pod względem językowym to trudne wyzwanie. W ocenie wypracowań najczęściej punktów tracą zdający właśnie w zakresie poprawności językowej i poprawności zapisu. Konieczne jest zatem pogłębianie znajomości zasobów leksykalnych poszczególnych języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego, ponieważ ograniczone kompetencje w tym zakresie skutkują brakiem możliwości skonstruowania pogłębionego toku argumentacyjnego i napisania wypracowania maturalnego na wysoką liczbę punktów.